

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W RACIBORZU ZA 2023 ROK**

Spis treści:

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	4
1.1. Struktura organizacyjna oraz regulacje wewnętrzne Ośrodka	6
II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OPS	7
III. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJE	8
3.1. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych	9
3.2. Usługi opiekuńcze w ramach zadań własnych	10
3.3. Skierowanie do domów pomocy społecznej.....	11
3.4. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023	14
3.5. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych	16
3.6. Pomoc z zakresu zadań zleconych	17
3.7. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej	18
3.8. Decyzje	19
IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH	20
4.1. Praca socjalna i kontrakt socjalny	20
4.2. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS)	21
4.2.1. Pomoc bezdomnym, udzielenie schronienia w Schronisku dla Bezdomnych ARKA N	24
4.2.2. Schronienie w Domu dla Matek z Dziećmi MAJA	25
V. ŚWIADCZENIA: RODZINNE, Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO, DODATKI MIESZKANIOWE, DODATKI GAZOWE, STYPENDIA SOCJALNE, ZASIŁKI SZKOLNE I ICH REALIZACJA	26
5.1. Świadczenie rodzinne	26
5.2. Świadczenie „Za życiem”	32
5.3. Zasiłki dla opiekuna	33
5.4. Składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe	34
5.5. Fundusz Alimentacyjny	34
5.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego	34
5.7. Stypendia socjalne i zasiłki szkolne	35
5.8. Dodatki mieszkaniowe	36
5.9. Świadczenie wychowawcze (500 plus)	36
5.10. Dodatek gazowy	37
5.11. „Czyste Powietrze”	37
5.12. Fundusz Pomocy Ukrainie – świadczenia rodzinne	37
VI. DZIAŁALNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ „PRZY PLACU WOLNOŚCI” I MIESZKANIA WSPOMAGANE	38

6.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i mieszkania wspomagane.....	38
VII. SYSTEM WSPARCIA RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ.....	41
7.1. Asystenci rodziny	42
7.2. Niebieska karta. Zespół interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej.....	44
VIII. PROGRAMY, PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ.....	48
8.1. Projekt Drugi Brzeg.....	48
8.2. Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – Edycja 2023	49
8.3. Program „Opieka Wytchnieniowa” – Edycja 2023.....	50
8.4. Korpus Wsparcia Seniorów – Moduł II	51
8.5. Strategia rozwiązywania problemów społecznych – roczny raport monitorujący za rok 2023	52
IX. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI	57
9.1. Wigilia dla samotnych	57
9.2. Prace społecznie użyteczne	57
X. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI, SZKOLENIA PRACOWNIKÓW ORAZ SPRAWY ADMINISTRACYJNO-KADROWE.....	58
XI. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	61
XII. DZIAŁALNOŚĆ RADCY PRAWNEGO W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	63
XIII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	64
XIV. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM UKRAINY.....	64
XV. DOSTĘPNOŚĆ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ	65
XVI. KONTROLE I AUDYTY ZEWNĘTRZNE W 2023 ROKU PRZEPROWADZONE PRZEZ OŚRODEK.....	65
XVII. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	66
Wykaz tabel.....	68

I. ORGANIZACJA DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu, zwany dalej *Ośrodkiem*, jest jednostką organizacyjną Gminy Racibórz. Działa na podstawie Statutu przyjętego Uchwałą Rady Miasta Racibórz Nr X/160/2019 z dnia 25 września 2019 r. oraz Zarządzenia Nr OPS.0202.106.2021 z dnia 22 października 2021 r. Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Regulamin wprowadzony został na podstawie § 6 Statutu Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu.

Ośrodek w roku 2023 realizował zadania, w szczególności - wynikające z następujących powszechnie obowiązujących przepisów prawa:

- 1) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2230 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz.266 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r., poz. 54 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1335);
- 5) Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 902);
- 6) Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2267 z późn. zm.);
- 7) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 390 z późn. zm.);
- 8) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz.901 z późn. zm.);
- 9) Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 735 z późn. zm.);
- 10) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146);
- 11) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1993);
- 12) Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1284 z późn. zm.);
- 13) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1270 z późn. zm.);

- 14) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 177 z późn. zm.);
- 15) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 r., poz.246);
- 16) Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r., o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020 (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 818 z późn. zm.);
- 17) Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2023r. poz.810 z późn. zm.);
- 18) Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.1923);
- 19) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2019 r., o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 23);
- 20) Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2240);
- 21) Ustawa z dnia 11 września 2019 r - Prawo zamówień publicznych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1605 z późn. zm.);
- 22) Ustawa z dnia 2 marca 2020 r., o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (t.j. Dz. U. z 2023r., poz. 1327 z późn. zm.);
- 23) Ustawa z dnia 3 kwietnia 2020 r., o szczególnych rozwiązaniach wspierających realizację programów operacyjnych w związku z wystąpieniem COVID-19 w 2020r. (Dz. U. z 2022 r., poz. 1758);
- 24) Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz. U. 2023 r. poz. 759 z późn. zm.)
- 25) Ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz.167 z późn. zm.);
- 26) Ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku gazu (Dz. U. 2022 poz. 2687 z późn. zm);
- 27) ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 r. poz. 535);
- 28) Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 stycznia 2007r. w sprawie Biuletynu Informacji Publicznej (Dz. U. z 2007 Nr 10, poz. 68);
- 29) Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 8 listopada 2010 r. w sprawie wzoru kontraktu socjalnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 218, poz. 1439);
- 30) Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz. U. 2021 poz.1296);
- 31) Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz.1007 z późn. zm.).

1.1 Struktura organizacyjna oraz regulacje wewnętrzne w Ośrodku

- 1) Kierownictwo Ośrodka:
 - a) Dyrektor;
 - b) Zastępca Dyrektora.
- 2) Działy Ośrodka:
 - a) Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej;
 - b) Dział Administracji i Realizacji Świadczeń;
 - c) Dział Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych;
 - d) Dział Finansowo-Księgowy.
- 3) Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy „Placu Wolności”, (utworzony na mocy Uchwały Rady Miasta Racibórz z dnia 26 sierpnia 2020 roku).
- 4) Samodzielne stanowisko pracy podległe bezpośrednio Dyrektorowi umieszczone w strukturze Działu Administracji i Realizacji Świadczeń: Radca prawny.

W roku 2023 Ośrodek funkcjonował w oparciu o szereg dokumentów regulujących pracę, w szczególności:

- 1) Regulamin Organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej, który obowiązuje od 01.12.2021 r.;
- 2) Regulamin Pracy, Wynagradzania;
- 3) procedury w zakresie wdrożenia Systemu Zarządzania Bezpieczeństwa Informacji;
- 4) Regulamin Organizacyjny Działu Administracji i Realizacji Świadczeń, Działu Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej, Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych oraz Działu Finansowo - Księgowego;
- 5) Regulamin udzielania wsparcia w formie świadczenia usługi opieki na odległość w ramach programu Korpus Wsparcia Seniorów – Moduł II na rok 2023 w mieście Racibórz;
- 6) dostosowano do powszechnie obowiązujących przepisów prawa regulacje w sprawie powołania zespołu redakcyjnego do obsługi BIP i strony internetowej Ośrodka oraz przyjęcia zasad przekazywania informacji publicznej do publikacji w BIP i na stronie internetowej Ośrodka;
- 7) zarządzenie w sprawie wprowadzenia procedury zarządzania incydentami związanymi z bezpieczeństwem informacji i cyberbezpieczeństwem;

- 8) Zarządzenie w sprawie wyboru Przedstawicieli Pracowników w celu współdziałania z Pracodawcą w zakresie zasad i kryteriów oceny okresowej dla pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej w Raciborzu;
- 9) Regulamin zgłoszeń wewnętrznych określający wewnętrzną procedurę zgłaszania naruszeń prawa oraz ochrony sygnalistów w związku z obowiązywaniem Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r.;
- 10) Regulamin postępowania w sprawach o zamówienie publiczne w związku ze zmianą ustawy Prawo Zamówień Publicznych z dnia 11 września 2019 r.;
- 11) w ramach utworzenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej pod nazwą Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” w Raciborzu wprowadzono następujące regulaminy:
- a) Regulamin Rekrutacji Uczestników;
 - b) Regulamin Dziennego Domu Pomocy Społecznej „ przy Placu Wolności”;
 - c) Regulamin Mieszkań Wspomaganych.

II. WYDATKI BUDŻETOWE REALIZOWANE PRZEZ OPS

W 2023 roku wydatki Ośrodka zamknęły się kwotą 34 451 066,07 zł.

Tabela nr 1. Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 roku (w PLN)

ROZDZ.	NAZWA	ZADANIA WŁASNE	ZADANIA WŁASNE DOTOWANE	ZADANIA ZLECONE	RAZEM
85195	Koszty wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	0,00	0,00	9 520,00	9 520,00
85202	Domy Pomocy Społecznej	5 741 013,69	0,00	0,00	5 741 013,69
85203	Dzienny Dom Pomocy Społecznej	990 556,92	2 880,00	0,00	993 436,92
85205	Przeciwdziałanie Przemocy w Rodzinie	7 944,02	0,00	0,00	7 944,02
85213	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej	0,00	72 277,34	0,00	72 277,34
85214	Zasiłki i pomoc w naturze	209 433,94	320 196,35	0,00	529 630,29
85215	Dodatki mieszkaniowe/energetyczne	3 027 926,29	0,00	0,00	3 027 926,29
85216	Zasiłki stałe	0,00	833 556,85	0,00	833 556,85
85219	Ośrodek Pomocy Społecznej	3 988 514,43	616 773,00	2 436,00	4 607 723,43

85228	Usługi opiekuńcze	769 934,50	0,00	17 259,60	787 194,10
85230	Pomoc w zakresie dożywiania, program <i>Posiłek w szkole i w domu</i>	247 611,80	367 148,10	0,00	614 759,90
85295	Pozostała działalność	197 990,31	63 791,60	0,00	261 781,91
	W tym:				
	Korpus Wsparcia Seniorów	17 076,39	63 791,00	0,00	80 867,99
	Dodatek do paliw gazowych	48 545,90	0,00	0,00	48 545,90
	Prace społecznie – użyteczne	36 267,76	0,00	0,00	36 267,76
	Zasiłki dla obywateli Ukrainy	12 311,57	0,00	0,00	12 311,57
	Projekt: „Wsparcie Organizacji Usług Społecznych - zwrot”	53 421,66	0,00	0,00	53 421,66
	Projekt: „Drugi Brzeg”	30 367,03	0,00	0,00	30 367,03
85395	Pozostała działalność: jednorazowe świadczenie 300,00 zł. dla obywateli Ukrainy	41 310,00	0,00	0,00	41 310,00
85415	Stypendia socjalne	9 368,22	17 632,87	0,00	27 001,09
85495	Pozostała działalność: stypendia socjalne dla obywateli Ukrainy	16 342,15	0,00	0,00	16 342,15
85502	Świadczenia wychowawcze	0,00	0,00	70 758,82	70 758,82
85502	Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny	236 559,75	0,00	15 393 790,35	15 630 350,10
	W tym:				
	Świadczenia „Za życiem”	0,00	0,00	4 120,00	4 120,00
85504	Wspieranie rodziny: Asystent Rodziny	344 132,72	51 584,45	0,00	395 717,17
85513	Składki na ubezpieczenie zdrowotne opłacone za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne	0,00	0,00	318 790,35	318 790,35
85595	Pozostała działalność: Świadczenia Rodzinne dla obywateli Ukrainy	464 031,65	0,00	0,00	464 031,65
RAZEM		16 292 670,39	2 345 840,56	15 812 555,12	34 451 066,07

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

III. ŚWIADCZENIA Z POMOCY SPOŁECZNEJ I ICH REALIZACJA

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu w 2023 roku w ramach zadań własnych i zleconych udzielił wsparcia 468 rodzinom liczącym 721 osób.

Ośrodek stawia wysokie wymagania wobec pracowników socjalnych. Ich podstawowym zadaniem jest szczegółowe rozeznanie sytuacji osoby i rodziny zwracającej się o pomoc oraz stworzenie na podstawie wywiadu środowiskowego diagnozy w sferach: rodzinnej, zawodowej, mieszkaniowej, finansowej i zdrowotnej. Rozpoznanie zawiera informacje wynikające z relacji klienta oraz pochodzące z zebranej przez pracowników dokumentacji. Celem diagnozy jest określenie funkcjonowania osoby/rodziny, występujących trudności oraz problemów, a także ich przyczyn.

Stosownie do przepisu art. 107 Ustawy o pomocy społecznej pracownicy socjalni przeprowadzają w miejscu zamieszkania Stron wywiady w szczególności dla potrzeb udzielenia pomocy, jak również w przypadku osób, o których mowa w art. 103 cyt. Ustawy.

Wywiad może być także realizowany u osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne, o specjalny zasiłek opiekuńczy lub u osoby pobierającej w/w świadczenia w celu weryfikacji wątpliwości dotyczących okoliczności związanych z niepodejmowaniem lub rezygnacją z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej oraz sprawowaniem faktycznej opieki nad osobą, na którą ubiega się lub pobiera świadczenie.

3.1. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych

Kryterium dochodowe

Kryterium dochodowe uprawniające do przyznania pomocy w formie świadczeń pieniężnych określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2021 r. (Dz.U.2021 poz.1296) w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej obowiązywało od dnia 01.01.2022 r. i wynosiło:

- 1) dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty **776 zł.**;
- 2) dla osoby w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty **600 zł.**

Osoby i rodziny, których dochód przekraczał podstawowe kryterium dochodowe, ale nie przekracza kwoty 200% kryterium dochodowego mogły skorzystać z wieloletniego programu rządowego „Posiłek w szkole i w domu”.

Formy pomocy

W celu zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych może być przyznany **zasiłek celowy**. Pomoc w formie zasiłków celowych w roku 2023 przeznaczona była głównie na zakup żywności, opału, leków, odzieży, pokrycia kosztów sprawienia pochówku oraz na opłaty za energię elektryczną, gaz i czynsz.

Zasiłek celowy może być również przyznany osobie/rodzinie, które poniosły straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej, po spełnieniu przesłanek, o których mowa w szczególności w art. 40 Ustawy o pomocy społecznej.

W szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie/rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby/rodziny.

Inną formą pomocy jest **zasiłek okresowy**, który przyznaje się w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Kwota zasiłku okresowego nie może być mniejsza niż 50% różnicy między:

- kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby;
- kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 20,00 zł. miesięcznie.

Ustawa o pomocy społecznej daje również możliwość przyznania pomocy w formie **świadczenia niepieniężnego**.

W ramach w/w formy pomocy w roku 2023 skorzystało 78 osób. Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Spółdzielnią Usług Rolniczych i Środowiskowych w Raciborzu rozdysponował 82 tony 640 kg węgla, nabytego przez Gminę Miasto Racibórz w ramach zakupu preferencyjnego paliwa stałego dla gospodarstw domowych. Świadczenie niepieniężne przyznano 72 osobom w formie 1 tony opału, 5 osobom w formie 2 ton opału, 1 osobie w formie 640 kg opału wraz z transportem do miejsca zamieszkania Strony. Pomoc w tej formie przyznano zgodnie z kryteriami pomocy społecznej.

W przypadku odmowy przyznania albo ograniczenia wysokości lub rozmiaru świadczenia z pomocy społecznej uwzględnia się sytuację osób będących na utrzymaniu osoby ubiegającej się o świadczenie lub korzystającej z pomocy, w tym przede wszystkim dobro dzieci.

3.2. Usługi opiekuńcze w ramach zadań własnych

Obowiązek świadczenia usług opiekuńczych spoczywa na gminie i wynika z art. 50 Ustawy o pomocy społecznej. Przepis ten stanowi, że osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób, a są jej pozbawione, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych. Usługi opiekuńcze

mogą być przyznane również osobom, które wymagają pomocy innych osób, a rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.

Specjalistyczne usługi opiekuńcze są to usługi dostosowane do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczone przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

W roku 2023 usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze świadczone dla mieszkańców Gminy Racibórz realizowane były przez MG Partner Marcin Grzesiak z Warszawy.

W 2023 r. koszt jednej godziny usług wynosił:

- a) usługi opiekuńcze 34,50 zł.,
- b) specjalistyczne usługi opiekuńcze 38,50 zł.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych skorzystały łącznie 167 osób, w tym z specjalistycznych usług opiekuńczych 129 osoby. Należy zaznaczyć, że osoba objęta tą formą pomocy, może korzystać z obu rodzajów usług jednocześnie. Wydatki gminy z tytułu realizacji usług opiekuńczych wyniosły 769 934,50 zł.

3.3.Skierowania do domów pomocy społecznej

Kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w życiu, której rodzina i gmina nie może zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych w środowisku zamieszkania, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, dla:

- 1) osób w podeszłym wieku;
- 2) osób przewlekle somatycznie chorych;
- 3) osób przewlekle psychicznie chorych;
- 4) dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie;
- 5) dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 6) osób niepełnosprawnych fizycznie;
- 7) osób uzależnionych od alkoholu.

Pobyt w DPS jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca, który oznacza kwotę rocznych kosztów działalności domu wynikającą z utrzymania mieszkańców, z roku poprzedniego, bez kosztów inwestycyjnych i wydatków na remonty, powiększoną o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzieloną przez liczbę miejsc, ustaloną jako sumę rzeczywistej liczby mieszkańców w poszczególnych miesiącach roku poprzedniego, w domu.

Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca ustala wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta lub marszałek województwa poprzez ogłoszenie w wojewódzkim dzienniku urzędowym do 31 marca każdego roku. Ogłoszenie, o którym mowa stanowi podstawę do ustalenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej od następnego miesiąca przypadającego po miesiącu, w którym zostało opublikowane.

Zgodnie z art. 61 Ustawy o pomocy społecznej koszty pobytu w domach pomocy społecznej w pierwszej kolejności ponoszą mieszkańcy, w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawowy z dochodów dziecka, w dalszej kolejności najbliższa rodzina, tj. małżonek, zstępni przed wstępnymi, a następnie gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Należy nadmienić, iż rodzina i gmina nie ma obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.

W przypadku niewywiązywania się osób z obowiązku opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Gminie natomiast przysługuje prawo dochodzenia zwrotu poniesionych na ten cel wydatków.

W 2023 roku rodziny 35 osób umieszczonych w domach pomocy społecznej partycypowały w kosztach pobytu w części stanowiącej różnicę między miesięcznym kosztem utrzymania, a opłatą wnoszoną przez mieszkańca, (z czego 3 rodziny pokryło 100% tej różnicy).

W okresie sprawozdawczym w domach pomocy społecznej przebywało **173** mieszkańców skierowanych przez Gminę Racibórz.

Ośrodek kieruje osoby do domów pomocy społecznej w myśl zasady, że osobę kieruje się do domu pomocy społecznej odpowiedniego typu, zlokalizowanego jak najbliżej miejsca zamieszkania osoby kierowanej. Osoby kierowane są również do

domów pomocy społecznej poza powiat raciborski z powodu braku odpowiedniego typu domu lub w przypadku, gdy przewidywany termin oczekiwania na umieszczenie w domu pomocy społecznej danego typu jest krótszy niż w miejscowym domu pomocy społecznej.

Na terenie Raciborza znajdują się dwa domy pomocy: **Dom Pomocy Społecznej „Złota Jesień”**, przeznaczony dla osób w podeszłym wieku i **Dom Pomocy Społecznej "Dom św. Notburgi"**, przeznaczony dla osób przewlekle psychicznie chorych.

Na dzień 31 grudnia 2023 r. w domach pomocy społecznej przebywało 151 mieszkańców skierowanych przez Gminę Racibórz.

Tabela nr 2. Odpłatność za pobyt i liczba mieszkańców Gminy Racibórz w DPS na dzień 31 grudnia 2023 r.

L. P.	DOM POMOCY SPOŁECZNEJ	ODPŁATNOŚĆ (PLN)	Liczba mieszkańców
1.	DPS <i>Złota Jesień</i> w Raciborzu dla osób w podeszłym wieku	5 377,00	72
2.	DPS <i>Dom św. Notburgi</i> w Raciborzu dla przewlekle psychicznie chorych	4 540,00	37
3.	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Gorzycach	5 945,56	1
4.	DPS w Klisinie dla osób przewlekle psychicznie chorych z filiami w Boboluszkach, Bliszczycach i Dzbańcach	5 170,00	17
5.	DPS <i>Sadyba</i> w Bystrej Krakowskiej dla osób w podeszłym wieku oraz osób przewlekle somatycznie chorych	5 820,00	1
6.	DPS dla dzieci i młodzieży oraz osób niepełnosprawnych intelektualnie w Zawadzkiem	4 494,26	1
7.	DPS dla dziewcząt niepełnosprawnych intelektualnie "Pałac Różany" prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Mary i Niepokalanej w Krzyżanowicach	5 738,00	3
8.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Miechowie	5 060,00	1
9.	DPS Ośrodek dla Osób Niepełnosprawnych <i>Miłosierdzie Boże</i> w Mikołowie-Borowej Wsi	8 064,00	1
10.	DPS dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie w Kędzierzynie-Koźlu	5 092,84	1
11.	DPS dla osób niepełnosprawnych fizycznie w Strzelcach Opolskich	4 972,94	8
12.	DPS dla osób niepełnosprawnych intelektualnie w Zbrosławicach	5 569,80	2
13.	DPS dla osób przewlekle psychicznie chorych w Obornikach Śląskich z filią w Rościslawicach	4 965,00	1
14.	DPS w Nysie dla dzieci, młodzieży i dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Marii	5 781,70	1
15.	DPS w Podzamku – Kłodzko dla Mężczyzn i Kobiet Niepełnosprawnych Intelektualnie	6 153,91	1
16.	DPS w Kietrzcu dla Osób Przewlekle Psychicznie Chorych	5 047,33	1
17.	DPS w Miedarach dla Dorosłych Mężczyzn Niepełnosprawnych Intelektualnie	6 284,85	1
18.	DPS dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie w Strumieniu	6 640,57	1

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. wydatki na domy pomocy społecznej wyniosły **5 741 013,69 zł**. Kwota nie uwzględnia opłat wnoszonych przez rodziny mieszkańców na podstawie przepisów ustawy o pomocy społecznej i zawartych umów cywilno – prawnych. W 2023 roku na konto Ośrodka wpłynęło **382 441,75 zł**. z tego tytułu. Kwota została odprowadzona na dochody budżetowe gminy.

W roku sprawozdawczym wydano 42 decyzje o skierowaniu do domu pomocy społecznej, natomiast według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. na umieszczenie w wyżej wymienionych placówkach oczekiwało 5 skierowanych.

Tabela nr 3. Zadania własne w 2023 r.

FORMA POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNAO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Posiłek – obiady w szkole i przedszkolu		95	7479	49 932,50
Zasiłek okresowy*		219	1138	320 196,35
z tego:	środki własne rozdz. 85214	X	X	0,00
	dotacja	X	X	320 196,35
Usługi opiekuńcze ogółem		167	21 017	769 934,50
w tym:	specjalistyczne	129		
Sprawienie pogrzebu		16	16	68 220,00
Zasiłki celowe i w naturze rozdz. 85214 i 85295		180	X	413 702,25
w tym:	zasiłki celowe specjalne	27	33	27 689,51
Opłata za DPS		173	1 809	5 741 013,69
RAZEM		X	X	7 362 997,29

*Od 2008 r. gminy otrzymują dotację celową na pokrywanie wydatków na zasiłki okresowe w części określonej w art. 38 ust. 3 Ustawy o pomocy społecznej.

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

3.4. Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023

Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 (Uchwała nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r.) zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji. Działania realizowane w ramach Programu stanowią pomoc niepieniężną, w formie posiłków jednodaniowych wydawanych w punkcie (punkt mieścił się przy ul. Kozielskiej w Raciborzu), posiłków dwudaniowych dowożonych do klienta, jak również zapewnienie posiłków dla dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej, a także uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej. W ramach programu przyznawana jest

również pomoc pieniężna, tj.: wypłacanie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności.

Realizacja Programu w Gminie Racibórz odbywa się w oparciu o podjęte przez Radę Miasta Racibórz następujące uchwały:

- 1) Uchwałę nr II/20/2018 Rady Miasta Racibórz z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Gminnego programu osłonowego w zakresie dożywiania na lata 2019-2023;
- 2) Uchwałę nr LIV/781/2023 Rady Miasta Racibórz z dnia 22 lutego 2023 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem: „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023;
- 3) Uchwałę nr LIV/782/2023 Rady Miasta Racibórz z dnia 22 lutego 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznawania pomocy w zakresie dożywiania w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.

W przypadku, gdy uczęszczające do placówki oświatowej dziecko nie spełnia wymagań zgodnie z rozdziałem III Załącznika do Uchwały nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023” Dyrektor szkoły lub przedszkola w szczególnie uzasadnionych przypadkach informuje Ośrodek Pomocy Społecznej o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku. Pomoc ta udzielana jest bez konieczności przeprowadzenia rodzinnych wywiadów środowiskowych i wydawania decyzji administracyjnych. Maksymalna liczba dzieci, które mogły skorzystać zgodnie z zapisami programu nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci dożywianych ogółem w szkołach i przedszkolach na terenie gminy.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie posiłku skorzystało 110 dzieci, (95 dzieci na podstawie decyzji oraz 15 dzieci na wniosek Dyrektora szkoły lub przedszkola).

Ze środków otrzymanych w ramach Programu udzielono również wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności osobom dorosłym, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym. Pomoc w formie posiłku realizowana była przez Kuchnię Caritas Diecezji Opolskiej –

wykonawca wyłoniony został w postępowaniu o udzielenie zamówienia na usługi społeczne.

W okresie sprawozdawczym z pomocy w formie posiłków skorzystało łącznie **167 osób** (tj. dzieci w przedszkolu, szkołach i dorośli), natomiast **168 osób** otrzymało świadczenie pieniężne na zakup żywności (średnia wysokość jednego świadczenia to 283,79 zł.).

Na realizację powyższego Programu przeznaczono w 2023 roku ogółem 614 759,90 zł., z czego środki własne gminy wynosiły 247 611,80 zł., co stanowi 40,28% z kolei dotacja z budżetu państwa wynosiła 367 148,10 zł., co stanowi 59,72%.

Z analizy danych sprawozdawczych wynika, iż w 2023 roku wydatki na zakup posiłku stanowiły 48,02% ogółu środków przeznaczonych na powyższy Program, natomiast pozostałe 51,98% to koszty świadczeń pieniężnych przeznaczonych na zakup żywności.

3.5. Zasiłki i pomoc w naturze z zakresu zadań własnych dotowanych

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych oraz opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne, określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zasiłek stały to świadczenie przysługujące osobie całkowicie niezdolnej do pracy z tytułu wieku lub niepełnosprawności, natomiast **opłacanie składek zdrowotnych** za osoby pobierające następujące świadczenia z pomocy społecznej reguluje Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Tabela nr 4. Zadania własne dotowane w 2023 r.

FORMA POMOCY	LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO DECYZJĄ ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Zasiłki stałe ogółem, w tym z przeznaczeniem dla:	154	1 555	833 556,85
osób samotnie gospodarujących	140	1427	X
osób pozostających w rodzinie	16	128	X
Składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały	145	1511	72 277,34
RAZEM	X	X	905 834,19

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

3.6. Pomoc z zakresu zadań zleconych

W ramach zadań zleconych z zakresu pomocy społecznej Ośrodek udzielił pomocy na kwotę **19 659,60 zł.**

Tabela nr 5. Zadania zlecone w 2023 roku

FORMA POMOCY		LICZBA OSÓB, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi		1	228	17 259,60
Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd		1	12	2 436,00
W tym:	Wynagrodzenie za sprawowanie opieki przyznane przez sąd	X	X	2 400,00
	Koszt obsługi zadania	X	X	36,00
RAZEM		X	X	19 695,60

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

W ramach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi zgodnie z art. 18 ust.1 Ustawy o pomocy społecznej.

Celem świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi było złagodzenie objawów chorobowych, wzrost wglądu w mechanizmy choroby i sposoby leczenia, poprawa jakości życia, wzrost aktywności i samodzielności w wykonywaniu codziennych czynności życiowych poprzez stosowanie m.in. treningów: higieny osobistej i otoczenia, gospodarowania środkami finansowymi, regularnego zażywania leków, jak również podtrzymywanie i rozwijanie kompetencji społecznych prowadzących do nawiązywania kontaktów interpersonalnych. Głównym celem usług specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi była poprawa funkcjonowania tych osób w obszarze społecznym tj. doprowadzenie do podejmowania przez te osoby ról społecznych charakterystycznych dla danego przedziału wiekowego.

W roku 2023 specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone dla mieszkańców Gminy Racibórz realizowane były przez MG Partner Marcin Grzesiak z Warszawy.

W okresie od 01.02.2023 r. do 31.12.2023 r. koszt jednej godziny specjalistycznej usługi opiekuńczej dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynosił 75,70 zł.

Z tej formy usług skorzystała **1 osoba**. Zadanie finansowano z dotacji budżetu

państwa. Koszt realizacji zadania w roku 2023 wyniósł 17 259,60 zł.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt. 9 oraz pkt. 26 lit. h Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, do zadań zleconych należy, również wypłacanie wynagrodzenia należnego opiekunowi z tytułu sprawowania opieki, które przyznawane jest przez sąd. Środki na realizację tego zadania zapewnia budżet państwa.

Zgodnie z art. 53a Ustawy o pomocy społecznej wynagrodzenie dla opiekuna obliczone jest w stosunku miesięcznym i nie może przekraczać 1/10 przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, bez wypłat nagród z zysku, ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego za okres poprzedzający dzień przyznania wynagrodzenia.

Każdy opiekun zobowiązany jest poinformować tutaj Ośrodek o zaprzestaniu pełnienia funkcji opiekuna prawnego, ponieważ z chwilą ustania sprawowania opieki wynagrodzenie z tego tytułu nie będzie przysługiwało, a należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej, z tytułu opłat określonych przepisami ustawy oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Wysokość środków przeznaczonych na realizację tego zadania w roku 2023 wyniosła: 2 436,00 zł., z czego 36,00 zł. to koszt obsługi zadania.

3.7. Potwierdzenie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej

Prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie art. 54 Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych przyznawane są osobom innym niż ubezpieczone, posiadającym obywatelstwo polskie i miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, których dochód nie przekracza kryterium dochodowego, tj. **776 zł.** dla osoby samotnie gospodarującej lub **600 zł.** dla osoby w rodzinie.

Wniosek o wydanie decyzji przyznającej prawo do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej może złożyć:

- osoba zainteresowana lub
- świadczeniodawca (szpital) – niezwłocznie po udzieleniu świadczenia w przypadku stanu nagłego.

Na potrzeby prowadzonego postępowania administracyjnego przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy.

Prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres **90 dni** od dnia określonego w decyzji, którym jest:

- dzień złożenia wniosku,
- w przypadku udzielania świadczeń w stanie nagłym – dzień udzielenia świadczenia – chyba, że w tym okresie świadczeniobiorca zostanie objęty ubezpieczeniem zdrowotnym.

Osoba, której w drodze decyzji administracyjnej zostało potwierdzone prawo do świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych ma obowiązek niezwłocznie poinformować o:

- każdej zmianie w sytuacji dochodowej lub majątkowej,
- objęciu ubezpieczeniem zdrowotnym.

W przypadku zmiany sytuacji dochodowej lub objęcia ubezpieczeniem zdrowotnym istnieje konieczność niezwłocznego stwierdzenia wygaśnięcia decyzji.

W 2023 roku wydano 53 decyzje w sprawie prawa do korzystania ze świadczeń opieki zdrowotnej, w tym 36 decyzji potwierdzających prawo do świadczeń, 9 decyzji odmownych, 4 decyzje stwierdzające wygaśnięcie decyzji w przypadku objęcia klienta ubezpieczeniem zdrowotnym z innego źródła oraz 4 decyzje dotyczące umorzenia postępowania.

Dyrektor Ośrodka jest upoważniony przez Prezydenta Miasta do wydawania decyzji potwierdzających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej. Gmina Racibórz w 2023 roku z dotacji otrzymanej z budżetu państwa sfinansowała realizację w/w zadania na kwotę **9 520,00 zł**.

3.8. Decyzje

W 2023 roku wydano ogółem 3 468 decyzji administracyjnych z zakresu świadczeń pomocy społecznej (3 406 decyzje z zakresu zadań własnych, natomiast 62 decyzje z zakresu zadań zleconych), w tym 36 decyzji o odmowie przyznania świadczeń (27 decyzje własne i 9 decyzji zleconych).

Do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach wniesiono 15 odwołań od decyzji administracyjnych oraz 5 odwołań do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

Kolegium rozpatrzyło je następująco:

- 1) 11 decyzji utrzymało w mocy,
- 2) 1 decyzję uchylono,

- 3) 2 decyzje oddalono,
4) 6 decyzji oczekuje na rozpatrzenie.

Tabela nr 6. Decyzje odmowne w 2023 r.

Główna przyczyna odmowy przyznania świadczenia	ZADANIA WŁASNE	ZADANIA ZLECONE
Marnotrawstwo środków finansowych	0	0
Przekroczone kryterium dochodowe	2	9
Brak współpracy z pracownikiem socjalnym, podawanie informacji niezgodnych ze stanem faktycznym, odmowa złożenia oświadczenia o dochodach	15	0
Inne przyczyny (w szczególności brak przesłanki do udzielenia pomocy zgodnie z art. 7 Ustawy o pomocy społecznej, brak szczególnie uzasadnionej okoliczności do udzielenia pomocy w trybie art. 41 w/w ustawy)	10	0
Liczba odmów ogółem	27	9

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

IV. DZIAŁALNOŚĆ PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

4.1. Praca socjalna i kontrakt socjalny

Praca socjalna jest ukierunkowana na przywrócenie utraconej lub ograniczonej zdolności samodzielnego funkcjonowania osoby lub rodziny i może być prowadzona w oparciu o kontrakt socjalny. W kontrakcie socjalnym opracowuje się ocenę sytuacji osoby lub rodziny oraz wspólnie z beneficjentem formułuje cele, które ma on osiągnąć dla przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej. Narzędzie to określa również uprawnienia i zobowiązania stron (pracownika socjalnego oraz osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc), w ramach wspólnie podejmowanych działań. W związku z tym kontrakt socjalny może być zawierany w określonym etapie metodycznego działania, po pełnym rozpoznaniu i ocenie sytuacji osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc.

Odmowa zawarcia kontraktu socjalnego lub niedotrzymanie jego postanowień przez osobę albo rodzinę może stanowić podstawę do odmowy przyznania świadczenia, uchylecia decyzji o przyznaniu świadczenia lub wstrzymania świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Świadczeniobiorcy uzyskiwali również pomoc pracowników socjalnych w kompletowaniu dokumentów w związku z ubieganiem się o: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia uzupełniające dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji, dodatki mieszkaniowe, energetyczne, świadczenie rodzinne, świadczenie z funduszu alimentacyjnego, czy ustalenie prawa do emerytury lub renty.

4.2. Dział Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej (DPS)

W Dziale Pracy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej zadania były realizowane przez:

- 1) 2 Starszych specjalistów pracy socjalnej - koordynator;
- 2) 2 Głównych specjalistów pracy socjalnej;
- 3) 2 Starszych specjalistów pracy socjalnej;
- 4) 11 Specjalistów pracy socjalnej;
- 5) 5 pracowników socjalnych;
- 6) 3 starszych asystentów rodziny;
- 7) 2 asystentów rodziny.

Pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną w terenie oraz asystenci rodzin realizowali niżej opisane zadania.

Pracownicy socjalni prowadzą pracę socjalną, która jest działalnością zawodową mającą na celu świadczenie osobom i rodzinom pomocy we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym. Celem świadczonej pracy socjalnej jest rozwinięcie lub wzmocnienie ich aktywności i samodzielności życiowej. Natomiast praca socjalna prowadzona przez pracowników socjalnych w społeczności lokalnej ma na celu zapewnienie współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności. Działania pracowników w znacznej mierze oparte są na Ustawie o pomocy społecznej, Ustawie o ochronie zdrowia psychicznego, Ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i Ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

W okresie sprawozdawczym pracownicy socjalni świadczyli pracę socjalną w terenie na rzecz 98 rodzin. Rodziny liczą łącznie 256 osoby.

Dominującymi problemami wśród osób i rodzin są:

- choroba psychiczna;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- niepełnosprawność intelektualna;
- niepełnosprawność fizyczna;
- samotne macierzyństwo;
- uzależnienie od środków psychoaktywnych;

- niezaradność z tytułu wieku;
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- długotrwała choroba;
- przemoc.

Należy nadmienić, iż w wielu środowiskach jednocześnie występowało kilka dysfunkcji.

Asystenci rodziny i pracownicy socjalni świadczący pracę socjalną w terenie współpracują z Urzędem Miasta, a także z różnymi instytucjami oraz organizacjami na terenie miasta. Wskazali osoby, które skorzystały z posiłku organizowanego przez Naczelnika Wydziału Lokalowego i Spraw Społecznych Urzędu Miasta Racibórz pn. *Wigilia dla samotnych*.

Pracownicy socjalni w 2023 roku zakończyli współpracę z 16 rodzinami. Powodem zakończenia współpracy było:

- umieszczenie w domu pomocy społecznej lub mieszkaniu wspomagany (2 osoby);
- brak współpracy (1 osoba);
- osiągnięcie założonych celów (3 osoby);
- zmiana miejsca zamieszkania (4 osoby);
- zmiana metody pracy (1 osoba);
- inne powody (5 osób).

Do zadań pracowników socjalnych należy:

- 1) dokonywanie analizy i oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej oraz kwalifikowanie do uzyskania tych świadczeń;
- 2) rozeznawanie potrzeb i organizowanie pomocy dla osób, rodzin potrzebujących;
- 3) przyjmowanie wniosków i podań od osób i rodzin zgłaszających się o pomoc i udzielanie im pełnej informacji o przysługujących świadczeniach i dostępnych formach pomocy;
- 4) prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (w szczególności zasiłków: celowych, okresowych, stałych, celowych specjalnych, które nie podlegają zwrotowi, jak również celowych pod warunkiem zwrotu części lub całości kwoty zasiłków) oraz w formie posiłku. Przedmiotowe postępowania w głównej mierze oparte

- są na zebraniu materiału dowodowego, a w szczególności na dokonaniu oceny, czy osoba lub rodzina współpracuje w rozwiązywaniu swojej trudnej sytuacji życiowej, z równoczesnym włączeniem opracowania planu pomocy przy współudziale osób i rodzin zgłaszających się o pomoc;
- 5) sprawdzanie wywiadów środowiskowych pod względem formalnym i merytorycznym;
 - 6) prowadzenie postępowań wyjaśniających (przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych oraz innego rodzaju postępowań):
 - a) na potrzeby innych instytucji;
 - b) w ramach postępowań niezwiązanych z przyznawaniem świadczeń z pomocy społecznej, w szczególności:
 - w sprawach świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
 - na potrzeby weryfikacji uprawnień do specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz w celu potwierdzenia faktu sprawowania opieki przez osoby ubiegające się o zasiłek dla opiekuna osoby niepełnosprawnej.
 - 7) przeprowadzanie rodzinnych wywiadów środowiskowych w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych oraz występowanie z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny;
 - 8) przygotowywanie postanowień, decyzji administracyjnych dotyczących świadczeń pomocy społecznej na podstawie akceptowanych przez Dyrektora planów pomocy;
 - 9) podejmowanie czynności w zakresie prowadzonych postępowań, jak i po ich zakończeniu, związanych z przyznawaniem świadczeń pieniężnych w formie: stałych, okresowych, celowych specjalnych, celowych, przy czym w zakresie zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup żywności w danym miesiącu - część wypłacanych stronom środków finansowych, dotyczących osób/rodzin, których dochód przekracza 200% kryterium dochodowego, o którym mowa w art.8 Ustawy o pomocy społecznej, jest wypłacana w oparciu o realizację wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023;
 - 10) świadczenie pracy socjalnej krótkoterminowej;
 - 11) prowadzenie postępowań w sprawie sprawienia pogrzebu, w zakresie kontaktu z rodziną, bliskimi, bądź innymi mogącymi sprawić pochówek.

Specjaliści pracy socjalnej realizowali świadczenia w zakresie:

- bezdomności;
- prowadzenia i przyznawania pomocy w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- wydawania skierowań, ustalania odpłatności, pracy socjalnej na rzecz mieszkańców domów pomocy społecznej;
- przeprowadzania wywiadów środowiskowych związanych z wydaniem skierowań przez PCPR do Środowiskowego Domu Samopomocy typu „B” w Raciborzu (16 skierowań).

Wszyscy pracownicy dbali o bieżące śledzenie aktualnych przepisów. Poszerzali swą wiedzę zawodową poprzez samokształcenie.

4.2.1 Pomoc bezdomnym, udzielenie schronienia w Schronisku dla Bezdomnych ARKA N

Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu wydaje skierowania do Schroniska dla Bezdomnych "ARKA N" tylko osobom, które mają ostatni meldunek na pobyt stały na terenie Gminy Racibórz. Skierowanie wydawane jest w formie decyzji administracyjnej przyznającej świadczenie niepieniężne w formie schronienia.

Działające na terenie Gminy Racibórz Schronisko dla Bezdomnych "ARKA N", mieści się przy ul. Wiejskiej 18 A. Schronisko na zlecenie Gminy zapewnia 45 miejsc dla mężczyzn i 5 miejsc dla kobiet. W roku 2023 zadanie polegające na prowadzeniu Schroniska dla Bezdomnych realizowało Stowarzyszenie Przyjaciół Człowieka „Tęcza”.

Tymczasowe schronienie – w myśl art. 48 a ust. 4 Ustawy o pomocy społecznej – może być udzielone również w formie ogrzewalni, która umożliwia interwencyjny, bezpieczny pobyt w ogrzewanych pomieszczeniach wyposażonych, co najmniej w miejsca siedzące. Pomoc przyznawana w formie tymczasowego schronienia w ogrzewalni lub noclegowni nie wymaga przeprowadzenia wywiadu oraz wydania decyzji administracyjnej, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi (art. 48a ust. 8).

W 2023 roku skierowano do domu dla bezdomnych „ARKA N” w Raciborzu 71 mężczyzn i 8 kobiet. Z osobami skierowanymi sporządzono 79 kontraktów

socjalnych. Ponadto 7 osób skierowano do schronisk dla bezdomnych z usługami opiekuńczymi, w tym jedną kobietę.

4.2.2 Schronienie w Domu dla Matek z Dziećmi MAJA

Na terenie miasta Racibórz Stowarzyszenie Przyjaciół „Tęcza” prowadzi na zlecenie powiatu Dom dla Matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży znajdującymi się w **sytuacji kryzysowej** oraz dla kobiet będących ofiarami przemocy w rodzinie z terenu powiatu raciborskiego. Dom dla Matek z Dziećmi „MAJA” znajduje się w Raciborzu przy ul. Sempołowskiej 5. Dom ten dysponuje 20 miejscami dla kobiet z dziećmi i kobiet w ciąży.

Interwencja kryzysowa, o której mowa w art. 47 Ustawy o pomocy społecznej - stanowi zespół działań podejmowanych na rzecz osób i rodzin znajdujących się w kryzysie, w tym dotkniętych przemocą.

Celem interwencji kryzysowej jest przywrócenie równowagi psychicznej i umiejętności samodzielnego radzenia sobie, a dzięki temu zapobieganie przejściu reakcji kryzysowej w stan chronicznej niewydolności psychospołecznej. Interwencją kryzysową obejmuje się osoby i rodziny bez względu na posiadany dochód. W ramach interwencji kryzysowej udziela się w szczególności poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia dostępnego przez całą dobę.

Osoba ubiegająca się o skierowanie do powyższego domu składa wniosek w Ośrodku Pomocy Społecznej właściwym dla miejsca zamieszkania. Ośrodki pomocy społecznej przygotowują i przekazują do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie dokumentację Strony zawierającą:

- wniosek osoby ubiegającej się o skierowanie do domu,
- rodzinny wywiad środowiskowy przeprowadzony przez pracownika socjalnego ośrodka pomocy społecznej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o skierowanie do domu lub przez pracownika socjalnego domu,
- zaświadczenie lekarskie stwierdzające brak przeciwwskazań zdrowotnych do umieszczenia w domu,
- skrócony odpis aktu urodzenia dziecka lub książeczka zdrowia dziecka,
- orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności,
- opinię ośrodka zawierającą uzasadnienie pobytu w domu.

Po skompletowaniu dokumentacji Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wydaje decyzję kierującą do powyższego Domu.

Do PCPR w ramach interwencji kryzysowej przekazano **18** wniosków kobiet i **22** dzieci celem wydania decyzji o skierowaniu do Domu dla Matek z dziećmi „Maja”.

V. ŚWIADCZENIA: RODZINNE, Z FUNDUSZU ALIMENTACYJNEGO, SKŁADKI NA UBEZPIECZENIE EMERYTALNE I RENTOWE Z UBEZPIECZENIA SPOŁECZNEGO, DODATKI MIESZKANIOWE, DODATKI GAZOWE, STYPENDIA SOCJALNE, ZASIŁKI SZKOLNE I ICH REALIZACJA

5.1. Świadczenia rodzinne

Przyznawanie i wypłacanie zasiłków rodzinnych oraz przysługujących dodatków jest zadaniem zleconym gminy, którego realizację reguluje Ustawa o świadczeniach rodzinnych. Świadczenia rodzinne wypłacane są ze środków z dotacji budżetu państwa.

W 2023 roku Ośrodek otrzymał z budżetu państwa na realizację świadczeń rodzinnych kwotę **15 651 158,82 zł.**, wykonanie wyniosło **15 460 429,17 zł.**, z czego kwota **13 786 787,87 zł.** przeznaczona została na wypłatę świadczeń rodzinnych, świadczeń wychowawczych, zasiłku dla opiekuna, składek emerytalno – rentowych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego, a kwota **450 334,39 zł.** na pokrycie kosztów związanych z ich realizacją, zakupem sprzętu biurowego oraz wynagrodzeniem pracowników.

Średniomiesięcznie wypłacano świadczenia dla 1748 rodzin (2 691 świadczeń). Około 67% beneficjentów korzystających z zasiłków rodzinnych to rodziny, w których wychowuje się jedno lub dwoje dzieci. Rodziny wielodzietne (z trojgiem i więcej dzieci) stanowią 33% ogółu rodzin korzystających z zasiłku rodzinnego, z czego 11% to rodziny z 4 i więcej dzieci.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego, dane kształtują się w następujący sposób:

Prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do tego zasiłku przysługuje:

- 1) rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka;
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka;
- 3) osobie uczącej się;

jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł., a w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764,00 zł.

Orzeczenie o niepełnosprawności wydaje się niepełnosprawnemu dziecku, które nie ukończyło 16 roku życia, natomiast stopień niepełnosprawności (lekki, umiarkowany, znaczny) jest orzekany dopiero po ukończeniu przez dziecko 18 roku życia.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 7. Informacje o rodzinach pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	RODZINY Z JEDNYM DZIECKIEM	RODZINY Z DWOJGIEM DZIECI	RODZINY Z TROJGIEM DZIECI	RODZINY Z CZWÓRGIEM I WIĘCEJ DZIECI
1.	Liczba rodzin pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	23	26	17	11
w tym:	bez dochodu	2	0	0	0
	do 400 zł.	0	2	3	0
	od 400,01 do 574 zł.	0	3	1	1
	od 574,01 do 674 zł.	0	2	0	1
	od 674,01 do 754 zł.	2	0	2	0
	od 754,01 do 1100 zł.	4	6	4	3
	od 1100,01 do 1500 zł.	6	7	6	4
od 1500,01 do 1922 zł.	9	6	1	2	

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 1922,00 zł.

Wniosek o wypłatę jednorazowej zapomogi składa się w terminie 12 miesięcy od dnia narodzin dziecka, a w przypadku, gdy wniosek dotyczy dziecka objętego opieką prawną, opieką faktyczną albo dziecka przysposobionego - w terminie 12 miesięcy od dnia objęcia dziecka opieką albo przysposobienia nie później niż do ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Wniosek złożony po terminie organ właściwy pozostawia bez rozpoznania.

Biorąc pod uwagę kryterium dochodowe rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy, dane kształtują się w następujący sposób:

Tabela nr 8. Informacje o rodzinach pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy.

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	OKRES: 01.01.2023 r. – 31.12.2023 r.
1.	Liczba rodzin pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy, z tego o dochodzie rodziny w przeliczeniu na osobę:	0
w tym:	bez dochodu	0
	do 400 zł.	0
	od 400,01 do 664 zł.	0
	od 664,01 do 764 zł.	0
	od 764,01 do 859 zł.	0

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- 1) nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- 2) rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej
 - w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 764,00 zł. W przypadku, gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę przekracza kwotę uprawniającą daną osobę do specjalnego zasiłku opiekuńczego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 620,00 zł. miesięcznie. Kwotę specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje.

Na wypłatę świadczenia 1 zł. za 1 zł. przeznaczono kwotę **80 609,01 zł.**, która została wliczona na wypłatę świadczeń rodzinnych. Zasada ta dotyczy zasiłku rodzinnego i dodatków do niego:

- z tytułu urodzenia się dziecka,
- z tytułu samotnej opieki nad dzieckiem,
- korzystanie z urlopu wychowawczego,
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- kształcenia i rehabilitacji niepełnosprawnego dziecka,
- rozpoczęcia roku szkolnego, nauki dziecka poza miejscem zamieszkania.

Świadczenie rodzinne w postaci 1 zł. za 1 zł. przysługuje rodzinom, gdzie dochód przekroczył wymagane Ustawą o świadczeniach rodzinnych kryterium. Dzięki niej rodzice otrzymujący zasiłek rodzinny wraz z dodatkami po uzyskaniu przez członków rodziny dochodu powodującego przekroczenie ustawowego kryterium nie tracą prawa do świadczeń i mogą nadal je otrzymywać. Świadczenia wypłacane są wtedy w wysokości różnicy między przysługującą kwotą świadczeń, tzw. „łączną kwotą zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami” a wysokością dochodu rodziny otrzymywanego ponad kryterium dochodowe.

Wysokość świadczeń jest wówczas pomniejszona o kwotę „przekroczenia kryterium dochodowego” pomnożoną przez liczbę osób w danej rodzinie.

Kwota przekroczenia nie może być wyższa niż suma otrzymywanych świadczeń, a wyrównanie jest wypłacane, gdy jego wysokość jest wyższa lub równa 20,00 zł.

Tabela nr 9. Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2023 roku

L. P.	WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ W PLN
1	Zasiłek rodzinny	7 082	832 092,00
2	Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	3 488	437 610,00
2.1	urodzenia dziecka	11	11 000,00
2.2	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	104	40 187,00
2.3	samotnego wychowywania dziecka	499	101 427,00
2.4	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	839	90 090,00
w tym:	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego do 5 roku życia	110	9 900,00
	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego powyżej 5 roku życia	729	80 190,00
2.5	rozpoczęcia roku szkolnego	389	38 900,00
2.6	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	14	966,00
w tym:	na pokrycie wydatków związanych z zamieszaniem w miejscowości, w której znajduje się szkoła	0	0,00
	na pokrycie wydatków związanych z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się szkoła	14	966,00
2.7	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 632	155 040,00
3	Zasiłek rodzinny z dodatkami (poz. 1+2)	10 570	1 269 702,00

4	Zasiłek pielęgnacyjny	18 189	3 927 469,00
5	Świadczenie pielęgnacyjne	2 768	6 738 384,00
6	Specjalny zasiłek opiekuńczy	0	0,00
7	Świadczenia opiekuńcze (poz. 4+5+6)	20 957	10 665 853,00
8	Razem świadczenia (poz. 3+7)	31 527	11 935 555,00
9	Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	80	80 000,00
10	Świadczenia rodzicielskie	688	628 478,00
11	Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego ustalone na podstawie przepisów o koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego (art. 5 ust. 3 ustawy- przekroczenie kwoty uprawniającej do zasiłku rodzinnego)	-	-
RAZEM (8+9+10+11)		32 295	12 644 033,00

Źródło: Dane statystyczne Ośrodka

Dodatki do zasiłku rodzinnego:

- 1) z tytułu urodzenia dziecka - przysługują matce lub ojcu albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka w wieku do ukończenia przez dziecko pierwszego roku życia, jeżeli nie został przyznany rodzicom lub opiekunowi prawnemu dziecka. Dodatek przysługuje jednorazowo, w wysokości 1 000,00 zł.
- 2) z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli dziecko pozostaje pod jego faktyczną opieką, nie dłużej niż przez okres:
 - 24 miesiące kalendarzowych,
 - 36 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad więcej niż jednym dzieckiem urodzonym podczas jednego porodu,
 - 72 miesięcy kalendarzowych, jeżeli sprawuje opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dodatek w wysokości 400,00 zł. przysługuje miesięcznie, niezależnie od liczby dzieci pozostających pod jej opieką.

- 3) z tytułu samotnego wychowywania dziecka – przysługują samotnie wychowującym dziecko matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, jeżeli nie zostało zasądzone świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka od drugiego z rodziców dziecka, ponieważ:
 - drugi z rodziców dziecka nie żyje;
 - ojciec dziecka jest nieznan;

- powództwo o ustalenie świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców zostało oddalone;
- osobie uczącej się, jeżeli oboje rodzice osoby uczącej się nie żyją.

Dodatek przysługuje w wysokości 193,00 zł. miesięcznie na dziecko, nie więcej jednak niż 386,00 zł. na wszystkie dzieci.

W przypadku dziecka legitymującego się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności kwotę dodatku zwiększa się o 80,00 zł. na dziecko, nie więcej jednak niż o 160,00 zł. na wszystkie dzieci.

4) z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka w wysokości 95,00 zł. miesięcznie na trzecie i na następne dzieci uprawnione do zasiłku rodzinnego.

5) z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka w wieku:

- do ukończenia 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o niepełnosprawności;
- powyżej 16 roku życia do ukończenia 24 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Przysługuje miesięcznie w wysokości 90,00 zł. na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia i 110,00 zł. na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 24 roku życia.

6) z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego - przysługują matce lub ojcu, opiekunowi faktycznemu dziecka albo opiekunowi prawnemu dziecka, a także osobie uczącej się na częściowe pokrycie wydatków związanych z rozpoczęciem w szkole nowego roku szkolnego. Przysługuje również na dziecko rozpoczynające roczne przygotowanie przedszkolne. Dodatek przysługuje raz w roku w wysokości 100,00 zł. na dziecko.

7) z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania - przysługują matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka lub osobie uczącej się:

- w związku z zamieszkiwaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły ponadpodstawowej lub szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki, a także szkoły podstawowej w przypadku dziecka lub osoby uczącej się, legitymującej się orzeczeniem o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności w wysokości 113,00 zł. miesięcznie na dziecko albo w związku z dojazdem z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły, w przypadku dojazdu do szkoły ponadpodstawowej, a także szkoły artystycznej, w której realizowany jest obowiązek szkolny i obowiązek nauki w zakresie odpowiadającym nauce w szkole ponadpodstawowej - w wysokości 69,00 zł. miesięcznie na dziecko.

W/w dodatek przysługuje przez 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.

W 2023 roku przyjęto 2 162 wniosków i pism o przyznanie świadczeń rodzinnych. W związku z powyższym wydano:

- 1) 1 173 decyzji przyznających świadczenia rodzinne;
- 2) 115 decyzji odmownych;
- 3) 109 zaświadczeń.

W 2023 roku świadczeniobiorcy złożyli do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach 30 odwołań od wydanych decyzji, z czego 9 decyzji utrzymano w mocy, 7 uchylono, w 2 przypadkach odwołanie pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu uchybienia terminu do jego wniesienia, 2 decyzje przekazano do sądu.

5.2. Świadczenie „Za życiem”

Dnia 1 stycznia 2017 r. weszła w życie Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”. Ustawa określa uprawnienia kobiet w ciąży i ich rodzin do wsparcia w zakresie świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny.

Na mocy tejże ustawy kobieta w ciąży i jej rodzina, a w szczególności kobieta w ciąży powikłanej, kobieta w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodziny dzieci, u których zdiagnozowano „ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą ich życiu, która powstała w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu” jest uprawniona do:

- poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka;
- wsparcia psychologicznego;
- pomocy prawnej, w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych oraz dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo w w/w zakresie koordynowane jest przez asystenta rodziny, o którym mowa w Ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Świadczenie „Za Życiem” jest świadczeniem jednorazowym i przysługuje w kwocie 4 000,00 zł.

W ramach środków na świadczenia rodzinne, w okresie sprawozdawczym świadczenie przyznano 1 rodzinie, na łączną kwotę **4 000,00 zł**. Koszty obsługi w/w świadczenia wyniosły **120,00 zł**.

5.3. Zasiłki dla opiekuna

14 maja 2014 r. weszła w życie Ustawa określająca warunki nabywania oraz zasady ustalania i wypłacania zasiłków dla opiekuna osobom, które utraciły prawo do świadczenia pielęgnacyjnego z dniem 1 lipca 2013 r. w związku z wygaśnięciem z mocy prawa decyzji przyznającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Zasiłek dla opiekuna z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności:

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- opiekun zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego;
- małżonkowie rolników lub domownicy zaprzestali prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym. Osobom innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje zasiłek dla opiekuna, gdy nie ma osoby spokrewnionej w pierwszym stopniu lub gdy osoba ta nie jest w stanie sprawować opieki. Wysokość świadczenia wynosi 620,00 zł. miesięcznie.

W roku 2023 zasiłek dla opiekuna wypłacono 2 osobom (21 świadczeń) na łączną kwotę 13 020,00 zł.

5.4. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe

Ośrodek opłacał składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe dla 173 wnioskodawców opiekujących się osobami niepełnosprawnymi na kwotę **1 223 306,81 zł.** oraz składki na ubezpieczenia zdrowotne dla 126 osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne na łączną kwotę **318 790,35 zł.**

5.5. Fundusz Alimentacyjny

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeżeli średni miesięczny dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1 209,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże w kwocie nie wyższej niż 500 zł.

Ośrodek w okresie sprawozdawczym wypłacił świadczenia z funduszu alimentacyjnego dla 248 dzieci na ogólną kwotę **1 022 363,93 zł.** Świadczenia z funduszu alimentacyjnego wypłacane są dla 179 rodzin. Przeciętne miesięczne wydatki na świadczenia z funduszu alimentacyjnego wynosiły **85 196,99 zł.** a przeciętna wysokość świadczenia wynosiła **343,54 zł.**

W 2023 roku Ośrodek otrzymał kwotę **1 007 175,39 zł.** tytułem ściągniętych przez komornika należności od dłużników alimentacyjnych (fundusz alimentacyjny, zaliczki alimentacyjne).

5.6. Postępowanie wobec dłużników alimentacyjnych z tytułu funduszu alimentacyjnego

W okresie sprawozdawczym Ośrodek zarejestrował **294** dłużników alimentacyjnych zamieszkałych na terenie Raciborza mających zaległości z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Podjęto następujące działania wobec dłużników alimentacyjnych:

- 1) wystosowano wezwania o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego do 133 dłużników alimentacyjnych;
- 2) przeprowadzono wywiady alimentacyjne oraz odebrano oświadczenia majątkowe u 31 dłużników alimentacyjnych;
- 3) wystąpiono do Urzędu Pracy z wnioskiem o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych pozostających bez pracy w 3 przypadkach;
- 4) wystąpiono do Starostwa o zatrzymanie prawa jazdy w 4 przypadkach;
- 5) wystąpiono do Prokuratury z wnioskiem o ściganie za przestępstwo w 175 przypadkach.

Zgodnie z Uchwałą Budżetową Miasta Racibórz na 2023 rok nr LIII/771/2023 Dział Świadczeń Rodziny otrzymał w 2023 roku kwotę **150 000,00 zł.** na pokrycie kosztów postępowania wobec dłużników alimentacyjnych. Kwota powyższa stanowi dochody gminy, a pozyskana została z tytułu 40% ściąganych należności od dłużników alimentacyjnych.

5.7. Stypendia socjalne i zasiłki szkolne

Pomoc materialna o charakterze socjalnym jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia. Istnieją dwa rodzaje pomocy, o które może ubiegać się rodzic, opiekun, dyrektor szkoły, bądź pełnoletni uczeń:

- 1) stypendium szkolne, które jest świadczeniem okresowym przydzielanym na dany rok szkolny na okres nie krótszy niż 1 miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy.

W 2023 roku miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia uprawniająca do ubiegania się o stypendium szkolne nie może być większa niż 600,00 zł.

- 2) zasiłek szkolny, jest to pomoc o charakterze jednorazowym, przyznawanym w przypadku wystąpienia zdarzenia losowego, które warunkuje przyznanie pomocy.

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego. Może zostać przyznany

w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym.

W 2023 roku Ośrodek otrzymał na realizację wypłaty stypendiów socjalnych i zasiłków szkolnych kwotę **30 000,00 zł.** z budżetu miasta oraz kwotę **40 000,00 zł.** z budżetu państwa.

W okresie sprawozdawczym 23 uczniom przyznano stypendium szkolne na kwotę **22 041,09 zł.**, z czego w ramach środków własnych – **4 408,22 zł.** ze środków budżetu państwa kwotę **17 632,87 zł.** Uczniom ukraińskim przyznano 10 stypendiów szkolnych na kwotę **16 342,15 zł.** całość środków pochodzi z budżetu państwa. W 2023 r. wypłacono 8 zasiłków szkolnych na kwotę **4 960,00 zł.**

5.8. Dodatki mieszkaniowe

Od dnia 1 stycznia 2012 r. wypłata dodatków mieszkaniowych jest realizowana przez Ośrodek na mocy Zarządzenia nr 512/2011 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 22 listopada 2011 r. w sprawie upoważnienia Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu do prowadzenia postępowań, a także wydawania i podpisywania decyzji oraz wszelkiej korespondencji z zakresu dodatków mieszkaniowych.

Aby otrzymać dodatek mieszkaniowy, **trzeba spełniać trzy warunki.** Dotyczą one wysokości dochodów w gospodarstwie domowym, metrażu zajmowanego lokalu i tytułu prawnego do niego.

Budżet na w/w zadanie w 2023 roku wyniósł **3 122 000,00 zł.** W okresie sprawozdawczym rozpatrzono 1 502 wnioski na dodatki mieszkaniowe, z czego wydano 73 decyzji o odmowie przyznania świadczenia, 1394 decyzji przyznających oraz 132 decyzje umarzających postępowanie, wygaszających lub wstrzymujących wypłatę. Decyzją administracyjną przyznano dodatki na łączną kwotę **3 027 926,29 zł.**

5.9. Świadczenie wychowawcze (500 plus)

Od 1 czerwca 2022 r. do nadal Ośrodek realizuje wypłaty świadczenia wychowawczego, które są przyznane decyzją Wojewody w ramach unijnej koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, za okresy wstecz.

W okresie sprawozdawczym zrealizowano wypłaty świadczeń wychowawczych na łączną kwotę 68 697,88. Wypłaconych zostało 158 świadczeń w pełnej wysokości lub w formie dodatku dyferencyjnego.

5.10. Dodatek gazowy

1 stycznia 2023 r. weszła w życie Ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku gazu, tzw. tarcza energetyczna w 2023. Zgodnie z w/w ustawą, kontynuowano działania osłonowe dla gospodarstw domowych oraz podmiotów wrażliwych (m.in. szpitale, szkoły, muzea, wspólnoty i spółdzielnie mieszkaniowe, organizacje pozarządowe itp.), które zużywają paliwa gazowe do celów grzewczych.

Dodatek gazowy przysługiwał osobie samotnie gospodarującej, której miesięczny dochód nie przekroczy 2 100,00 zł., lub osobie w gospodarstwie domowym wieloosobowym, w którym ta wysokość nie przekracza 1500,00 zł. na osobę.

W okresie sprawozdawczym złożono 314 wniosków, wypłacono 214 refundacji na łączną kwotę 47 594,03 zł. Środki na wypłatę dodatku gazowego w całości pochodzą z budżetu państwa.

5.11. „Czyste Powietrze”

Z dniem 1 października 2020 r. weszła w życie Ustawa z dnia 14 października 2020 r. o zmianie Ustawy o biokomponentach i biopaliwach ciekłych oraz niektórych innych ustaw.

W/w Ustawa wprowadza w Ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska nowe regulacje w art. 411 ust. 10g-10s w zakresie obowiązku wydawania przez Wójtów, Burmistrzów, Prezydentów miast zaświadczeń dla osób fizycznych, które zamierzają składać wnioski o przyznanie dofinansowania z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej lub z Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, w tym w ramach części 2 Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”.

W związku z realizacją tego zadania wydano 73 zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego.

5.12. Fundusz Pomocy Ukrainie – świadczenia rodzinne

W 2022 roku na Ośrodek zostało nałożone zadanie wynikające z art. 26 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku

z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. W ramach realizacji powyższego zadania w 2023 roku na wypłatę świadczeń rodzinnych wydatkowana została kwota w wysokości 464 031,65 zł., z czego 452 412,40 zł. przeznaczona została na wypłaty świadczeń rodzinnych oraz składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, natomiast 11 619,25 zł. przeznaczona została na koszty obsługi zadania. Ze świadczeń rodzinnych w 2023 roku skorzystało 46 ukraińskich rodzin.

VI. DZIAŁALNOŚĆ DZIENNEGO DOMU POMOCY SPOŁECZNEJ PRZY „PLACU WOLNOŚCI” I MIESZKANIA WSPOMAGANE

6.1. Dzienny Dom Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności” i mieszkania wspomagane. Placówka jest Ośrodkiem Wsparcia, miejscem realizacji Projektu.

Placówka prowadzona jest w ramach trwałości projektu po zakończonym projekcie „Wsparcie organizacji usług społecznych”, który realizowany był w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny) dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne dla działania: 9.2. Dostępne i efektywne usługi społeczne i zdrowotne dla poddziałania: 9.2.2. Rozwój usług społecznych i zdrowotnych – RIT.

W okresie sprawozdawczym realizowano zadania w zakresie rekrutacji uczestników do Dziennego Domu Pomocy Społecznej, który dysponuje 30 miejscami oraz do Mieszkań Wspomaganych w ilości 20 miejsc w 16 mieszkaniach. W przypadku wyższej ilości zgłoszeń od ilości miejsc, osoby te umieszczane są na liście rezerwowej kandydatów.

Placówka, działając w ramach trwałości projektu, ma na celu:

- wzrost jakości i dostępności usług społecznych świadczonych w społeczności lokalnej na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez objęcie wsparciem mieszkańców Raciborza, którzy ukończyli 60 rok życia oraz udokumentowali swoją niepełnosprawnością i/lub niesamodzielność,
- zapewnienie wspierających usług społecznych w postaci niezbędnej pomocy, terapii, warsztatów i innych form wsparcia wzmacniających aktywność oraz samodzielność życiową uczestników.

Na początku roku 2023 kontynuowane były prace z przygotowaniem i realizacją umów z wykonawcami usług, weryfikacją dokumentacji obiektu. Na bieżąco, zgodnie z zawartymi umowami z wykonawcami serwisowano i konserwowano windy osobowe, towarowe i platformę dla osób niepełnosprawnych, jak również system wentylacji i klimatyzacji. Przeprowadzono procedurę przeglądu gaśnic i oceny bezpieczeństwa pożarowego, procedurę przeglądu kominiarskiego, przeglądu budowlanego oraz deratyzację budynków. W drodze przetargu wybrano firmę cateringową w celu realizacji usługi dostawy obiadów dla uczestników Dziennego Domu.

Udostępniono na stronie internetowej Regulaminy: Rekrutacji, Mieszkań Wspomaganych oraz Dziennego Domu Pomocy Społecznej. Na podstawie Zarządzeń Dyrektora OPS zostały powołane Komisje Rekrutacyjne.

Proces rekrutacji do mieszkań wspomaganych ma charakter ciągły, o wynikach rekrutacji osoba ubiegająca się o mieszkanie jest informowana indywidualnie.

W roku 2023 odbyły się 3 komisje rekrutacyjne do mieszkań wspomaganych, w czasie, których rozpatrzono 8 wniosków, w tym:

- 1) 4 osoby zostały zakwalifikowane do mieszkań wspomaganych, z czego jedna osoba została wpisana na listę rezerwową z powodu braku mieszkania; 2 osoby zrezygnowały po zakwalifikowaniu,
- 2) 1 osoba zrezygnowała przed powołaniem komisji rekrutacyjnej,
- 3) 3 osoby nie zostały zakwalifikowane z powodu nie spełniania kryteriów w tym 2 osobom Komisja zaproponowała uczestnictwo w Dziennym Domu Pomocy Społecznej.

Jeden mieszkaniec mieszkań wspomaganych ze względu na pogarszający się stan zdrowia został skierowany do DPS.

Na dzień 31.12.2023 r. było zamieszkałych 14 mieszkań wspomaganych przez 16 mieszkańców.

W roku 2023 roku odbyło się 8 komisji rekrutacyjnych do uczestnictwa w Dziennym Domu Pomocy Społecznej. Wpłynęło 14 formularzy zgłoszeniowych. Do rekrutacji wliczały się dodatkowo 3 formularze zgłoszeniowe z poprzedniego roku. W sumie:

- 1) 9 osób zostało zakwalifikowanych do Dziennego Domu,
- 2) 7 osób zrezygnowało z uczestnictwa,

- 3) 3 osoby nie spełniały kryterium,
- 4) 1 osoba zmarła,
- 5) 5 osób jest wpisanych na listę rezerwową.

W Dziennym Domu Pomocy Społecznej na dzień 29 grudnia 2023 r. korzystało ze wsparcia 30 uczestników.

W okresie sprawozdawczym nadal prowadzono promocję Dziennego Domu Pomocy Społecznej oraz mieszkań wspomaganych. Wykorzystywano szklarnię w ramach zajęć florystycznych i hortikuloterapii. Prowadzone były zajęcia z zakresu arteterapii, socjoterapii, ergoterapii, rehabilitacji i relaksacji.

Zorganizowano:

- wyjście do muzeum, tężni,
- warsztaty biblioteczne w Miejskiej Bibliotece,
- uroczyste śniadanie Wielkanocne, Mikołajki i Wigilię, dzień kobiet, dzień seniora,
- występ uczniów CKU nr 2 Mechanik z programem „Autorytety XXI wieku”,
- spotkanie z przedstawicielem banku na temat bezpiecznej bankowości,
- kurs pierwszej pomocy ze szczególnym naciskiem na problemy i sytuacje zdrowotne osób starszych.

Uczestniczono w „Pikniku na powitanie wiosny” oraz „Święcie Dyni” zorganizowanym w Parku Jordanowskim, gdzie pracownicy i uczestnicy Dziennego Domu i Mieszkań Wspomaganych prowadzili warsztaty dla dzieci i młodzieży.

Ponadto przedstawiciele Dziennego Domu Pomocy Społecznej uczestniczyli w uroczystości z okazji jubileuszu DPS „Złota Jesień”, warsztatach zdrowego jedzenia oraz spotkaniu świątecznym zorganizowanych przez SOSWniS w Raciborzu.

W celu zapewnienia uczestnikom treningu umysłowego i wzajemnej integracji zakupiono materiały i sprzęt na warsztaty rękodzieła i florystyczne. Zakupiono schodołaz, materiały biurowe, środki higieniczne, oraz artykuły ogrodnicze. Ośrodek ponosił odpłatności związane z utrzymaniem – opłaty za media, serwisowanie instalacji i urządzeń, opłaty lokalne.

W roku 2023 w DDPS zostały zatrudnione osoby na stanowisku: sprzątaczką, konserwator (umowa zlecenie).

Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy Pl. Wolności realizuje usługi społeczne świadczone w społeczności lokalnej mające na celu zapewnienie uczestnikom

wsparcia asystenckiego, pomocy środowiskowej oraz doraźną pomoc w zdarzeniach losowych. Zaplanowano również działania skupiające się na wzmacnianiu aktywności i samodzielności życiowej uczestników.

VII. SYSTEM WSPARCIA RODZIN I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

Pomoc dziecku i rodzinie obejmuje: pracę z rodziną i kompleksowe oddziaływanie na rodzinę poprzez pomoc o charakterze profilaktycznym, ochronnym oraz aktywizującym do poszukiwania samodzielnych rozwiązań.

Działania te są realizowane poprzez asystentów rodziny oraz Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Racibórz. Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw dokonała nowelizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wymogło to powołania zarządzeniem nr 2989/2023 Prezydenta Miasta Racibórz z dnia 1 grudnia 2023 r. nowego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Racibórz.

Zadaniem Zespołu jest zespalandanie działalności podmiotów działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Do zadań Zespołu należą w szczególności:

- diagnozowanie problemu przemocy domowej;
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą domową mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą domową.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Na terenie gminy Racibórz w roku sprawozdawczym obowiązywał Gminnym Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2025, przyjętym z dniem 26 stycznia 2022 r. Uchwałą Rady Miasta Nr XXXIX/560/2022.

Cele programu zakładają: prowadzenie zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. przez Zespół Interdyscyplinarny), profesjonalizację kadry działającej w obszarze przeciwdziałania

przemocy, zwiększanie poziomu świadomości społecznej w tym temacie oraz systematyczne monitorowanie problemu przemocy. Zgodnie z ustawą Ośrodek zapewnia obsługę organizacyjno-techniczną i finansową prac Zespołu.

7.1. Asystenci rodziny

W okresie sprawozdawczym Ośrodek zatrudniał 5 asystentów rodziny, którzy realizowali zadania nałożone na gminę Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- 1) bezpośrednią pracę z rodzicami;
- 2) bezpośrednią pracę z dziećmi;
- 3) działania realizowane na rzecz dziecka i rodziny;
- 4) organizację własnego warsztatu pracy.

Funkcje asystenta rodziny:

- wsparcie psychologiczno-emocjonalne;
- diagnostyczno-monitorujące;
- opiekuńcze;
- doradcze;
- mediacyjne;
- wychowawcze;
- motywująco-aktywizujące;
- koordynacja działań skierowanych na rodzinę.

Pomocą asystentów w 2023 roku objętych było 91 rodzin (w tym 192 dzieci), w których występowały problemy opiekuńczo-wychowawcze. Wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, 79 zobowiązanych zostało do współpracy postanowieniem Sądu, natomiast 12 na wniosek pracownika socjalnego.

W okresie sprawozdawczym 50 dzieci przebywało w pieczy zastępczej. Spośród nich 31 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych, natomiast 13 w placówkach opiekuńczo-wychowawczych (w Samborowicach, Kuźni Raciborskiej, Cyprzanowie oraz Pogrzebieniu). Ponadto 1 dziecko przebywało w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym, 3 w Okręgowym Ośrodku Wychowawczym oraz 1 dziecko w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym dla Nieśłyszących i Słabosłyszących w Raciborzu i 1 dziecko w Pogotowiu Opiekuńczym. Do rodziny biologicznej powróciło 1 dziecko.

Działania asystentów rodziny w oparciu o Ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” polegają na koordynowaniu wsparcia dla rodzin oczekujących na narodziny dziecka, posiadających dokument potwierdzający ciążę lub rodzin z dzieckiem posiadających zaświadczenie o ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.

W 2023 roku 1 rodzina objęta była współpracą w ramach Ustawy „Za życiem”. Ponadto w okresie sprawozdawczym asystenci rodziny udzielili 3 porady w ramach programu „Za życiem”.

Najczęstszymi problemami występującymi w rodzinach objętych nadzorem asystenta są:

- niezaradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- niepełnosprawność intelektualna;
- alkoholizm;
- bezrobocie;
- wielodzietność;
- samotne macierzyństwo;
- choroby psychiczne;
- zadłużenia;
- brak organizacji wolnego czasu dzieciom;
- uzależnienie od substancji psychoaktywnych.

Niejednokrotnie w środowiskach występuje jednocześnie kilka problemów, a niezaradność opiekuńczo - wychowawcza nie jest problemem pierwotnym.

Asystenci prowadzą monitoring rodzin, działania te mają charakter regularnych wizyt w miejscu zamieszkania, stałego kontaktu telefonicznego z członkami rodzin i służbami społecznymi.

Praca asystenta z rodziną i na jej rzecz to m.in.:

- a) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną, w której wychowują się dzieci, co odbywa się w ścisłej współpracy z członkami rodziny i z pracownikiem socjalnym;
- b) współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej;
- c) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego oraz pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;

- d) towarzyszenie podczas wizyt np. w urzędach, w sądach, u lekarzy, w szkole itp.;
- e) wspieranie aktywności społecznej rodzin oraz motywowanie do organizowania czasu wolnego dzieciom (wspólne odrabianie zajęć domowych, wykorzystanie dodatkowych form wsparcia środowiskowego, jak np. świetlice, kluby młodzieżowe);
- f) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- g) kontakt z kuratorem, pedagogiem, szkołą;
- h) motywowanie do podjęcia leczenia w poradniach - poradnie zdrowia psychicznego, poradnie terapii uzależnienia i współuzależnienia od alkoholu, poradnie specjalistyczne, poradnie służby zdrowia;
- i) pośredniczenie w przekazywaniu ubrań, mebli, sprzętu AGD dla rodzin objętych asystenturą.

W okresie sprawozdawczym asystenci zakończyli współpracę z 28 rodzinami.

Powodem zakończenia współpracy było:

- osiągnięcie założonych celów - 8 rodzin;
- zaprzestanie współpracy z asystentem rodziny przez klienta - 10 rodzin;
- zmiana metody pracy - 5 rodziny;
- brak efektów pracy - 5 rodzin.

7.2. Niebieska Karta. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Racibórz

Tryb postępowania w przypadku zaistnienia przemocy domowej określa Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r., w sprawie Procedury *Niebieskie Karty* oraz wzorów formularzy *Niebieska Karta*.

W ramach procedury pracownik socjalny:

- 1) diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- 2) udziela kompleksowych informacji o:
 - a) możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą domową;

- b) formach pomocy dzieciom doznającym przemocy domowej oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc;
 - c) możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
- 3) organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową;
 - 4) zapewnia osobie, co, do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy domowej;
 - 5) może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową, na temat konsekwencji stosowania przemocy domowej oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową.

W myśl art. 9d ust. 2 Ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej procedurę udzielania pomocy wszczynają przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia.

Osoby te, które jako pierwsze miały kontakt z ofiarą przemocy, wypełniają **formularz A** (załącznik nr 1 do rozporządzenia). Następnie w ciągu 7 dni przekazują go do Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego. Ten z kolei przekazuje go członkom zespołu lub grupie roboczej nie później niż po 3 dniach od daty przyjęcia.

Ofiara przemocy otrzymuje **formularz B** (załącznik nr 2), gdzie znajdzie informacje m.in. o formach pomocy, które jej przysługują. Dalsze działania wobec ofiar przemocy podejmuje się na podstawie **formularza C** (załącznik nr 3) np. w kwestii realizacji indywidualnego planu pomocy i organizacji wsparcia medycznego lub socjalnego. Praca ze sprawcą przemocy odbywa się natomiast po uzupełnieniu **formularza D** (załącznik nr 4). Zakończenie procesu udzielania pomocy nie wymaga wypełnienia *Niebieskiej Karty*.

W 2023 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 155 *Niebieskich Kart*, z czego:

- 1) 139 sporządzonych przez funkcjonariuszy policji;
- 2) 13 sporządzonych przez pracowników socjalnych Ośrodka;
- 3) 2 sporządzone przez pracownika oświaty – pedagoga szkolnego;
- 4) 1 sporządzona przez służbę zdrowia.

W związku z trwającymi procedurami:

- 1) złożono 81 wniosków do III Wydziału Rodzinnego Sądu Rejonowego w Raciborzu z prośbą o wgląd w sytuację małoletnich członków rodziny;
- 2) w sprawie 14 rodzin przekazano zgromadzoną dokumentację prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” do Sądu Rejonowego w Raciborzu;
- 3) w sprawie 37 rodzin złożono wnioski do Wydziału Kryminalnego KPP w Raciborzu o możliwości popełnienia przestępstwa znęcania nad członkiem rodziny;
- 4) w sprawie 25 rodzin przekazano zgromadzoną dokumentację prowadzonej procedury „Niebieskie Karty” do toczącego się postępowania w Wydziale Kryminalnym KPP w Raciborzu;
- 5) w sprawie 29 rodzin nawiązano współpracę i przekazano dokumenty do innych Zespołów Interdyscyplinarnych znajdujących się poza Gminą Racibórz;
- 6) w sprawie 53 rodzin podjęto współpracę z Fundacją Centrum Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem w Raciborzu przy ul. Szewskiej 3/8;
- 7) w sprawie 44 rodzin pracownik socjalny występował w charakterze świadka w Wydziale Kryminalnym KPP w Raciborzu, w sprawie 2 rodzin przed Sądem Rejonowym w Raciborzu;
- 8) wystosowano 85 pisemnych wezwań dla osób stosujących przemoc, 51 pisemnych zaproszeń dla osób doznających przemocy;
- 9) w sprawie 38 osób złożono wnioski o przebadanie pod kątem uzależnienia alkoholowego do GKRPA,
- 10) w sprawie 1 rodziny zgłoszono w Prokuraturze Rejonowej w Raciborzu możliwość popełnienia przestępstwa.

W 2023 roku odbyły się 4 posiedzenia wszystkich członków Zespołu Interdyscyplinarnego, z których sporządzono listy obecności oraz protokoły. W dniu 15 grudnia 2023 r. odbyło się spotkanie wszystkich nowo powołanych przez Prezydenta Miasta Racibórz członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, na którym wyłoniono przewodniczącego, zastępcę, ustalono nowy regulamin zespołu, omówiono bieżące sprawy i projekt

gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej po nowelizacji ustawy przemocowej. Podczas prac Zespołu rozmawiano na temat zjawiska przemocy na terenie Gminy Racibórz, omawiano akty prawne, według których podejmowane są działania na rzecz przeciwdziałania przemocy. Omawiano również zadania jakie spoczywają na członkach Zespołu Interdyscyplinarnego, grup diagnostyczno – pomocowych, procedurę „Niebieskie Karty” według nowych zasad, z uwzględnieniem kierowania osób stosujących przemoc domową na zajęcia korekcyjno – edukacyjne. Członkowie Zespołu diagnozowali sytuacje w poszczególnych rodzinach, wymieniali się informacjami, omawiali możliwości udzielenia odpowiedniego wsparcia rodzinie. Omawiane były również możliwości dotyczące profilaktyki, rozpowszechniania wiedzy na temat przemocy w środowisku, podnoszenia kwalifikacji osób pracujących z rodziną dotkniętą przemocą domową.

Powołani do każdej procedury członkowie grupy diagnostyczno – pomocowej prowadzili monitoring osób doznających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową w środowisku poprzez wizyty i rozmowy telefoniczne, z których sporządzane są notatki służbowe przynajmniej raz na podstawie opracowanego planu pomocy w indywidualnych przypadkach – w każdym środowisku, wśród osób objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Jednym z kolejnych zadań było rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym – w każdym środowisku, wśród osób objętych procedurą „Niebieskie Karty” na podstawie przekazywanych ulotek przez pracownika socjalnego i informowania przez dzielnicowego i pracownika socjalnego o instytucjach pomocowych.

W ramach profesjonalizacji kadr działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej w III – VI 2023 roku Z-ca Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego podjął udział w specjalistycznym, modułowym szkoleniu - Studium Interwencji i Pomocy Psychologicznej w Przypadku Przemocy w Rodzinie, otrzymała certyfikat specjalisty w zakresie pracy z osobą doświadczającą przemocy w rodzinie. Przewodniczący Zespołu wziął udział w dniu 6 czerwca 2023 r. w szkoleniu Praktyczne zastosowanie przepisów wprowadzonych Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw zorganizowane przez Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego w Katowicach. W dniu 13 czerwca 2023 r. koordynator procedury Niebieskie Karty w KPP Racibórz i Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego

w Raciborzu na terenie Szkoły Podstawowej nr 13 przeprowadzili szkolenie. Przeszkoleni zostali dyrektorzy i pedagodzy szkół podstawowych. Głównym celem szkolenia jest wsparcie merytoryczne pracowników oświaty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zapoznanie z wiedzą dotyczącą obowiązków, jakie spoczywają na nauczycielach i pedagogach szkolnych, która wynikają z zapisów prawnych procedury „Niebieska Karta”.

Zorganizowane pod patronatem Prezydenta Miasta Racibórz szkolenie warsztatowe dla przedstawicieli placówek oświatowych - w temacie - Przeciwdziałanie przemocy domowej wobec dziecka oraz wdrożenie procedury „Niebieskie Karty” w oświacie (II etap) uczestniczyło 16 osób. Działania związane z trzecim etapem – szkolenie dla szkół średnich planowane na pierwszy kwartał 2024 roku.

Zgodnie z realizacją zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy na terenie Gminy Racibórz jest prowadzone badanie i monitorowanie zjawiska przemocy, poprzez: prowadzenie statystyk, raportów, sprawozdań, publikacje w/w dokumentów, udostępnianie informacji z danymi. Dane zbierane na podstawie sprawozdań z poszczególnych służb (policja, OPS, ZI), a następnie opracowywane i zamieszczane w Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych Miasta Racibórz i w Programie Wspierania Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej.

VIII. PROGRAMY, PROJEKTY REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

8.1. Projekt „Drugi Brzeg”

Projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 (Europejski Fundusz Społeczny) dla osi priorytetowej: IX. Włączenie społeczne dla działania: 9.1. Aktywna integracja dla poddziałania: 9.1.5. Programy aktywnej integracji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym – konkurs, w danym okresie sprawozdawczym na bieżąco odbyły się Komisje rekrutacyjne.

Dofinansowanie projektu z Unii Europejskiej wynosiło 523 161,23 zł., natomiast całkowity koszt projektu to 615 483,80 zł. Projekt zakończył się 30 czerwca 2023 r.

Do udziału w projekcie zakwalifikowano łącznie 31 osób, w tym 9 osób z niepełnosprawnością. Na bieżąco prowadzono promocję projektu poprzez informacje na stronie internetowej OPS, wyeksponowanie plakatu promocyjnego,

informacje telefoniczne oraz pracowników socjalnych tut. Ośrodka. Zakupiono materiały dla uczestników projektu oraz ubezpieczono od nieszczęśliwych wypadków.

Głównym celem projektu „Drugi Brzeg” jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprzez wzmocnienie aktywności społeczności i zawodowej 5 społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane Miasta Racibórz (łącznie 55 uczestników), a w tym 43 osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym) w formie usług aktywnej integracji o charakterze społecznym i zawodowym. Planowane działania z zakresu integracji społecznej obejmują animację, realizację inicjatyw lokalnych, wyjazdy edukacyjno-integracyjne, pikniki sąsiedzkie, wolontariat, usługi specjalistyczne (m. in. zdrowotne, doradztwa prawnego, psychologicznego, cyfrowego, itp.), modernizację i dostosowanie biura programu aktywności lokalnej. Działania z zakresu integracji zawodowej to indywidualna ścieżka rozwoju, wsparcie trenera pracy, instrumenty edukacyjne, certyfikowane szkolenia zawodowe, staże.

W okresie sprawozdawczym Partner projektu Stowarzyszenie PERSONA na rzecz Promocji i Ochrony Zdrowia Psychicznego przeprowadził warsztaty kompetencji społecznych dla kolejnych grup uczestników, prowadził działania animacyjne, zorganizował staże dla uczestników projektu, przeprowadził kursy/szkolenia podnoszące kwalifikacje i kompetencje zawodowe. Kurs komputerowy ukończyło 10 uczestników, kurs kulinarny 6 uczestników, kurs kosmetyczny 3 uczestników.

8.2. Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – Edycja 2023

Program finansowany jest ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych – całkowita kwota dofinansowania to 115 496,64 zł.

Głównym celem Programu jest wprowadzenie usługi asystenta, jako formy ogólnodostępnego wsparcia dla:

- dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji;

- osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności wydane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych albo orzeczenie równoważne do wyżej wymienionego.

W danym okresie sprawozdawczym z usług asystencji osobistej korzystało 7 mieszkańców Raciborza:

- 3 osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności z niepełnosprawnością sprzężoną,
- 2 osoby z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- 2 dzieci do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału, na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Każdy z uczestników wskazał bezpośrednio osobę na stanowisko asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.

Ogólna liczba godzin usług asystencji w ramach Programu objęła 2786 godzin. Łączna kwota wykorzystanych środków na realizację Programu wyniosła 105 389,31 zł., z czego 102 246,36 zł. stanowiło koszt wynagradzania usług asystenta natomiast kwota 1 076,49 zł. stanowiła koszt zakup biletów na wydarzenia kulturalno-rozrywkowe oraz koszt dojazdu własnym środkiem transportu. Na obsługę Programu przeznaczono 2 066,46 zł.

8.3. Program „Opieka Wytchnieniowa” – Edycja 2023

Opieka wytchnieniowa ma za zadanie odciążenie członków rodzin lub opiekunów osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie ich w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki temu wsparciu osoby zaangażowane, na co dzień w sprawowanie opieki dysponować będą czasem, który będą mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby niepełnosprawnej w sytuacji, gdy opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków.

Usługi opieki wytchnieniowej przysługują w przypadku zamieszkiwania członka rodziny lub opiekuna we wspólnym gospodarstwie domowym z osobą niepełnosprawną i sprawują całodobową opiekę nad osobą niepełnosprawną.

Ośrodek Pomocy Społecznej w 2023 roku udzielał pomocy w formie usług opieki wytchnieniowej w ramach pobytu dziennego (w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej). Całkowita kwota dofinansowania wyniosła 27 744,00 zł.

W danym okresie sprawozdawczym z usług opieki wytchnieniowej korzystało 4 mieszkańców Raciborza.

Ogólna liczba godzin usług opieki wytchnieniowej w ramach Programu wyniosła 684 godziny. Łączna kwota wykorzystanych środków na realizację Programu wyniosła 25 103,05 zł. Koszt obsługi programu wyniósł 502,06 zł.

8.4. Korpus Wsparcia Seniorów – Moduł II

Korpus Wsparcia Seniorów – Moduł II to program Ministerstwa Zdrowia i Polityki Społecznej, do którego Miasto Racibórz przystąpiło w sierpniu 2023 roku. W ramach programu zakupiono łącznie 200 sztuk opasek bezpieczeństwa z usługą teleopieki dla raciborskich seniorów.

Program skierowany jest dla mieszkańców Raciborza powyżej 65 roku życia, którzy mają problemy z funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia oraz mieszkają sami lub z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającej opieki w codziennym funkcjonowaniu.

Celem programu jest poprawa bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania. Opaska zakupiona dla mieszkańców Raciborza to model firmy Novama by HRP. Jest wyposażona w przycisk SOS umożliwiający połączenie z telecentrum dostępnym 24h na dobę 7 dni w tygodniu, pomiar pulsu i ciśnienia, pomiar temperatury, pomiar saturacji, detektor upadku oraz czujnik GPS.

Środki otrzymane z budżetu państwa na realizację programu to 72 000,00 zł. natomiast środki własne to 17 076,39 zł. W ramach programu wydano łącznie 72 712,00 zł., z czego kwota 59 400,00 zł. została przeznaczona na zakup opasek bezpieczeństwa, a kwota 13 312,00 zł. na opłacenie abonamentów.

8.5. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Do zadań własnych gminy, wynikających z zapisów art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm. zwanej dalej: „ustawą”) należy: (...) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

W związku z Uchwałą Rady Miasta Racibórz nr LXVI/927/2023 z dnia 22 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Racibórz na lata 2023-2033” Ośrodek Pomocy Społecznej, jako koordynator i realizator Strategii podjął działania mające na celu dokonanie i przygotowanie rocznego raportu monitorującego przedstawionego poniżej. Rok 2023 był pierwszym rokiem realizacji dokumentu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Racibórz na lata 2023-2033”.

Tabela nr 10. Monitoring wskaźników realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Racibórz na lata 2023-2033” w roku 2023.

CELE STRATEGICZNE DLA OBSZARU: POMOC I INTEGRACJA SPOŁECZNA		
Cel główny: rozwój systemu pomocy społecznej oraz realizowanych usług społecznych		
1. Redukowanie skali ubóstwa oraz zależności od systemu pomocy społecznej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Kontynuowanie prac społecznie użytecznych. 2. Przeciwdziałanie utrwalaniu się statusu wykluczenia i dziedziczeniu niekorzystnej pozycji Społecznej. 3. Rozwój aktywnych form wsparcia dla bezrobotnych (Klub Integracji Społecznej, PAI, współpraca w oparciu o kontrakty socjalne).	Liczba osób objętych pracami społecznie użytecznymi.	33
	Liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej.	583
	Liczba osób objętych kontraktem socjalnym.	79
2. Wzmocnienie roli rodziny w wypełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Rozwój poradnictwa specjalistycznego. 2. Rozwijanie systemu wsparcia rodzin mających trudności w funkcjonowaniu i wypełnianiu swoich ról oraz systemu rodzicielstwa zastępczego. 3. Upowszechnienie „Karty Dużej Rodziny” i kontynuacja programu lokalnego na rzecz rodziny.	Ilość udzielonego poradnictwa specjalistycznego przez Miejskie Centrum Profilaktyki „Drogowskaz”.	732 (308 dot. narkomanii, 424 dot. problemów alkoholowych i innych uzależnień, np. hazard).
	Liczba prowadzonych konsultacji psychologicznych stacjonarnie i w środowisku.	207 stacjonarnie 333 w środowisku
	Liczba rodzin zastępczych.	92 (w tym: 45 rodzin zastępczych spokrewnionych, 24 rodzin zastępczych niezawodowych, 12 rodzin zastępczych zawodowych, 11 prowadzących rodzinny

		dom dziecka).
	Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny.	960
3. Rozwój współpracy interdyscyplinarnej w obszarze przemocy domowej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Kontynuacja partnerstwa na rzecz wsparcia ofiar przemocy. 2. Prowadzenie szkoleń w zakresie przeciwdziałania przemocy. 3. Rozwój infrastruktury pomocowej (wparcie psychologiczne, pomoc prawna) stanowiącej wsparcie rodziny dotkniętej przemocą domową i kryzysami. 4. Zwiększenie efektywności procedury Niebieskiej Karty.	Liczba wszczętych procedur Niebieskiej Karty.	155
	Liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i programami korekcyjno-edukacyjnymi.	1
	Liczba osób objętych wsparciem grup roboczych.	480
	Liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych.	4
	Liczba powołanych grup roboczych,	350
	Liczba wszczętych i zakończonych spraw ws. przestępstwa znęcania się (art. 207 k.k.) oraz liczba takich przestępstw stwierdzonych.	73 sprawy wszczęte, 60 spraw zakończono, 12 spraw zakończyło się aktem oskarżenia,
4. Rozwój potencjału pomocowego ośrodka pomocy społecznej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Rozwój form pracy socjalnej poprzez prowadzenie grupowych form pracy socjalnej oraz działań w zakresie animacji lokalnej. 2. Rozwój wsparcia indywidualnego (praca socjalna, asysta rodzinna, asystent osoby niepełnosprawnej, itp.). 3. Realizacja świadczeń (zasiłków okresowych, celowych, stałych, dodatków mieszkaniowych, energetycznych, świadczeń rodzinnych, stypendiów itp.). 4. Rozwój usług społecznych. 5. Doskonalenia zawodowe kadry służb społecznych poprzez szkolenia, treningi, superwizję oraz doskonalenie systemu motywacyjnego dla pracowników.	Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.	91
	Liczba osób objętych pomocą asystenta osoby niepełnosprawnej.	7
	Liczba zatrudnionych asystentów rodziny/ asystentów osób niepełnosprawnych oraz wymiar etatu.	4 asystentów rodziny - pełny etat, 8 asystentów osób niepełnosprawnych - umowa zlecenie
	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi.	167
	Liczba osób objętych pracą socjalną.	265 rodzin
	Liczba i zakres tematyczny pozyskanych projektów finansowanych ze źródeł zewnętrznych służących rozwiązywaniu problemów społecznych.	1-Drugi Brzeg - zwiększenie zdolności do zatrudnienia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społ. poprzez wzmocnienie aktywności społ. i zawodowej 5 społeczności lokalnych zamieszkujących obszary zdegradowane Miasta Racibórz
	Liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego dla kadry służb społecznych.	6
	5. Budowanie partnerstwa społecznego i międzyinstytucjonalnego	
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Powierzenie i zlecenie zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej. 2. Rozwijanie współpracy ze służbami zatrudnienia na gruncie zintegrowanego wsparcia dla osób pozostających bez zatrudnienia.	Liczba miejsc, w których wykonywane są prace społecznie użyteczne.	27

CELE STRATEGICZNE DLA OBSZARU: RYNEK PRACY		
Rynek pracy - cel główny: Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy		
1. Przygotowanie systemu wspierającego rodziców, młodzież i placówki edukacyjne w wyborze ścieżki kariery		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Promowanie doradztwa w placówkach edukacyjnych na terenie miasta (lekcje wychowawcze, spotkania doradcy zawodowego z młodzieżą, funkcjonowanie szkolnych ośrodków kariery). 2. Inicjowanie we współpracy ze szkołami, wizyt studyjnych w firmach zapoznających młodzież ze specyfiką zawodów i branż. 3. Kontynuacja współpracy pomiędzy PUP, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i placówkami edukacyjnymi.	Liczba spotkań młodzieży z doradcą zawodowym.	4
	Liczba wizyt studyjnych w firmach.	0
2. Podejmowanie działań na rzecz przewyższania długotrwałego bezrobocia		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Wypracowywanie zintegrowanych programów i projektów w partnerstwie na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. 2. Nawiązanie ściślejszej współpracy z lokalnymi przedsiębiorcami w celu stworzenia systemu odbywania staży i praktyk zawodowych. 3. Wzmacnianie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia osób bezrobotnych i zagrożonych utratą pracy.	Liczba programów/ projektów na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych.	4
	Liczba współpracujących organizacji pozarządowych i innych partnerów społecznych.	70
	Liczba osób objętych formami przeciwdziałania bezrobociu.	479
	Liczba zaktywizowanych osób długotrwale bezrobotnych.	205
3. Zastosowanie instrumentów na rzecz redukcji społeczno-psychologicznych i ekonomicznych skutków bezrobocia		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Wykorzystanie narzędzi ekonomii społecznej i tworzenie pozytywnego klimatu dla działania podmiotów ekonomii społecznej. 2. Aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych poprzez programy realizowane w Klubie Integracji Społecznej, pracach społecznie użytecznych a także innych formach subsydiowanych. 3. Współpraca z PUP w realizacji programów specjalnych dla grup defaworyzowanych na rynku pracy. 4. Promocja kształcenia ustawicznego i specjalistycznego dostosowanego do potrzeb lokalnego rynku pracy.	Liczba osób uczestniczących w formach subsydiowanych (prace interwencyjne, roboty publiczne).	31
	Liczba indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego.	0
	Liczba warsztatów i spotkań nt. aktywizacji bezrobotnych oraz liczba uczestników.	11 porad 61 osób
	Liczba klientów pomocy społecznej z powodu bezrobocia.	140 rodzin

CELE STRATEGICZNE DLA OBSZARU: ZDROWIE, SENIORZY, OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ		
Osoby z niepełnosprawnością - cel główny: Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i zawodowym osób z niepełnosprawnością		
1. Inicjowanie działań usprawniających osoby niepełnosprawne i włączających je do społeczności lokalnej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Podejmowanie inicjatyw umożliwiających integrację grupową i indywidualną w nowych środowiskach. 2. Wspieranie osób z niepełnosprawnością i ich rodzin w dostępie do usług specjalistycznych. 3. Tworzenie lokalnych sieci wolontariatu wspierających środowisko osób niepełnosprawnych oraz promowanie idei pomocy sąsiedzkiej. 4. Prowadzenie grupowych i indywidualnych zajęć, które mają na celu nabywanie i podtrzymywanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych. 5. Wspieranie osób z niepełnosprawnością w pełnym uczestnictwie w życiu społecznym oraz w wypełnianiu ról społecznych.	Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	4
	Liczba projektów/zadań zrealizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych.	3
2. Wsparcie osób z niepełnosprawnością w aktywizacji zawodowej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźników
1. Zainicjowanie partnerstwa instytucji rynku pracy, pomocy i integracji społecznej w tworzeniu systemu wsparcia dla osób z niepełnosprawnością. 2. Promowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnych pracodawców. 3. Rozwój kompetencji zawodowych i społecznych osób niepełnosprawnych oraz zwiększanie ich szans na zatrudnienie.	Liczba osób z niepełnosprawnością, które uzyskały kompetencje zawodowe.	11
	Liczba stworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.	2
	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnością.	153 (w tym 68 kobiet)
3. Podejmowanie działań na rzecz kreowania zdrowego stylu życia w społeczności lokalnej		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Wspieranie działań z zakresu edukacji prozdrowotnej i zmiany stylu życia. 2. Stwarzanie oraz wspieranie inicjatyw dających możliwość udziału w różnego rodzaju wydarzeniach sportowo- rekreacyjnych promujących aktywny styl życia w gronie rodziny, znajomych i sąsiadów, jako alternatywa dla spędzania czasu online. 3. Promowanie badań profilaktycznych. 4. Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów	Liczba zadań dofinansowanych w otwartych konkursach ofert w obszarze sportu oraz ochrony zdrowia.	36
	Liczba programów profilaktycznych.	34
	Liczba wniosków skierowanych przez GKRPA do Sądu o wydanie postanowienia o leczeniu.	12
	Liczba wniosków o wszczęcie postępowania otrzymanych przez GKRPA.	54

Alkoholowych.		
4. Podniesienie jakości i dostępności usług zdrowotnych		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Podejmowanie działań na rzecz utworzenia dodatkowych miejsc opieki nad ludźmi wymagającymi opieki i pielęgnacji. 2. Rozwój infrastruktury geriatrycznej. 3. Wdrożenie działań mających na celu zapewnienie opieki dla nieuleczalnie chorych. 4. Wzmocnienie i poszerzenie współpracy z Poradnią Zdrowia Psychicznego oraz Poradniami Specjalistycznymi (psychiatria dziecięca oraz neurologia dziecięca).	Liczba miejsc opieki ogółem w szpitalu oraz na oddziale geriatrycznym.	313 łóżek (w tym 20 na oddziale geriatrycznym) – do września 2023 r. 319 łóżek (w tym 20 na oddziale geriatrycznym) – od października 2023 r.
	Liczba miejsc w DPS.	173 skierowań
	Liczba osób objętych opieką hospicjum w miejscu zamieszkania.	212 (w tym 82 mieszkańców z Raciborza).
Seniorzy – cel główny: Stworzenie systemu wsparcia i aktywizacji osób starszych		
1. Aktywizowanie osób starszych w środowisku lokalnym		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan Wskaźnika
1. Angażowanie seniorów w wypracowanie oferty kulturalno-turystycznej i edukacyjnej dla swojego środowiska. 2. Poszerzenie oferty sportowej i ruchowej dla osób starszych. 3. Inicjowanie działań miejsc integracji środowiskowej – Klub Seniora, Dzienny Dom Pomocy Społecznej. 4. Rozwój wolontariatu osób starszych oraz wolontariatu na rzecz seniorów, a także idei pomocy sąsiedzkiej.	Liczba miejsc w Dziennym Domu Pomocy Społecznej.	30
	Liczba miejsc w Klubie Seniora.	40
	Liczba członków Klubu Seniora	40
	Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz seniorów.	4
	Ilość wejść na obiekty rekreacyjno-sportowe z kartą Senior 60+.	8663
	Liczba wydanych nowych kart Senior+ dla mieszkańców Raciborza.	430
	Liczba opasek w ramach Programu „Korpus Wsparcia Seniorów”.	200
2. Rozwój infrastruktury społecznej w związku z procesem starzenia się społeczeństwa		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan Wskaźnika
1. Zapewnienie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób starszych. 2. Prowadzenie i rozwój pomocy instytucjonalnej umożliwiającej integrację społeczną seniorów, w tym zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu. 3. Rozwój usług na rzecz seniorów. 4. Działania na rzecz rozwoju usług mieszkalnictwa wspieranego, poprzez zapewnienie dostępu do usług świadczonych w mieszkaniach wspomaganych.	Liczba mieszkań wspomaganych.	16
	Liczba osób objętych pomocą w ośrodku wsparcia tj. DDPS.	37
	Liczba osób korzystających z Programu Senior 60+.	Ilość wejść: OSIR – 8663 RCK – 1147
	Liczba godzin usług opiekuńczych realizowanych w miejscu zamieszkania.	21017
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	167
	Liczba seniorów korzystających z pomocy społecznej.	189 (122 kobiety, 67 mężczyzn)
CELE STRATEGICZNE DLA OBSZARU: JAKOŚĆ ŻYCIA		
Cel główny: Poprawa jakości życia poprzez stworzenie warunków do mieszkania, pracy i wypoczynku; rozwój infrastruktury przyjaznej mieszkańcom z poszanowaniem środowiska naturalnego		
1. Poprawa warunków mieszkaniowych mieszkańców Miasta		
Kierunki działań	Wskaźniki	Stan wskaźnika
1. Przygotowanie terenów pod rozwój budownictwa indywidualnego i wielorodzinnego. 2. Budowa nowych mieszkań komunalnych i likwidacja zdegradowanego zasobu.	Liczba lokali socjalnych.	354

Źródło: opracowanie własne

IX. WSPÓŁPRACA Z INSTYTUCJAMI I ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Pracownicy Ośrodka w toku codziennych obowiązków podejmują na bieżąco współpracę z Urzędem Miasta Racibórz, w szczególności z Wydziałem Lokalowym i Spraw Społecznych, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Komendą Powiatową Policji, Strażą Miejską, Sądem Rejonowym, placówkami oświatowymi, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami. W ramach prowadzonej statutowej działalności Ośrodek Pomocy Społecznej w Raciborzu włącza się w różnego rodzaju inicjatywy prowadzone na terenie miasta Racibórz, które w szczególności dotyczą spraw społecznych jego mieszkańców.

9.1. Wigilia dla samotnych

W ramach inicjatywy *Wigilia dla samotnych* pracownicy tut. Ośrodka wytypowali samotne osoby, będące jednocześnie w podeszłym wieku, które otrzymały możliwość skorzystania z posiłku wigilijnego. W roku 2023 spotkanie wigilijne odbywało się w Restauracji „Raciborska” w Raciborzu. Z posiłku wigilijnego skorzystało 51 osób.

9.2. Prace społecznie użyteczne

Dnia 30 stycznia 2023 r. zostało podpisane Porozumienie nr CAZ/RP.680.8.2023.MB pomiędzy Starostą Powiatu Raciborskiego i Prezydentem Miasta Racibórz w sprawie organizacji prac społecznie użytecznych.

Prace społecznie użyteczne to forma wsparcia skierowana do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które jednocześnie korzystają ze świadczeń pomocy społecznej, bądź uczestniczą w kontrakcie socjalnym, indywidualnym programie usamodzielnienia, lokalnym programie pomocy społecznej lub w indywidualnym programie zatrudnienia socjalnego. Osoba wykonująca prace społecznie użyteczne zachowuje status osoby bezrobotnej w trakcie wykonywania prac.

Rodzaj prac wykonywanych przez osobę skierowaną obejmował głównie prace w zakresie pomocy konserwatorskiej, kuchennej, prace porządkowe wewnątrz oraz na zewnątrz budynków. Stawka godzinowa w roku 2023 za świadczone prace społecznie użyteczne wyniosła od 9,50 zł. do 10,90 zł. Prace mogły być wykonywane w wymiarze do 10 godzin tygodniowo. Powiatowy Urząd Pracy dokonywał refundacji

w wysokości 60% ze środków Funduszu Pracy, a 40% pokrywała Gmina Racibórz.

W roku 2023 na podstawie planu potrzeb 27 jednostek złożyło zapotrzebowanie na organizację prac, w ramach, których łącznie przepracowało **33 osoby** (4 osoby biorące udział w programie otrzymały zatrudnienie). Raciborskie placówki chętnie korzystały z takiej formy wsparcia, ponieważ poprzez wykonywanie prostych, ale czasochłonnych czynności wspierały pracowników poszczególnych jednostek. Uczestnicy programu natomiast zdobyli doświadczenie zawodowe, które zwiększyło ich szanse na uzyskanie pracy na otwartym rynku pracy.

X. PODNOSZENIE KWALIFIKACJI, SZKOLENIA PRACOWNIKÓW ORAZ SPRAWY ADMINISTRACYJNO-KADROWE

W 2023 roku pracownicy Ośrodka uczestniczyli w szkoleniach online oraz stacjonarnych wyjazdowych z zakresu:

- 1) dodatku gazowego – refundacji podatku VAT,
- 2) posiłku w szkole i w domu w okresie zasiłkowym 2022/2023,
- 3) opieki wytchnieniowej, asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej,
- 4) kodeksu pracy w OPS,
- 5) należności w jednostkach budżetowych,
- 6) pracy z dzieckiem z doświadczeniem przemocy,
- 7) ewidencji księgowej OPS,
- 8) podstaw metodycznego działania asystenta rodziny,
- 9) wsparcia rodziny i ochrony dzieci przed krzywdzeniem,
- 10) pomocy materialnej dla uczniów,
- 11) ustawy o świadczeniu wspierającym, ustalania i weryfikacji świadczeń dla obywateli Ukrainy oraz innych cudzoziemców,
- 12) rozliczania czasu pracy i wynagrodzeń za pracę w godzinach nadliczbowych oraz dniach wolnych,
- 13) świadczenia wspierającego oraz świadczenia pielęgnacyjnego,
- 14) ustawy o pomocy społecznej,
- 15) sprawozdawczości w OPS,
- 16) przeciwdziałania przemocy w rodzinie w praktyce,
- 17) PIT-u za 2023 r.,
- 18) przygotowania się do kontroli PIP-u,

- 19) podatku dochodowego w 2023 r.,
- 20) doręczania elektronicznego i zmian kodeksu postępowania administracyjnego,
- 21) postępowania z dłużnikiem alimentacyjnym.

Jeden pracownik uczestniczył w Studium interwencji i pomocy psychologicznej w przypadku przemocy w rodzinie na poziomie zaawansowanym. Studium zostało zorganizowane przez Stowarzyszenie *Moc Wsparcia* z Sosnowca i obejmowało 7 modułów tematycznych: prawna interwencja w sytuacji przemocy, trening komunikacji interpersonalnej, prowadzenie grupowych form pomocy psychologicznej, interwencja i pomoc potraumatyczna na rzecz osób doświadczających przemocy, motywowanie do zmiany – praca z osobą stosującą przemoc, pomoc w sytuacji krzywdzenia dzieci oraz superwizja pracy własnej uczestników.

Asystenci rodziny uczestniczyli w cyklu spotkań superwizji dla pracowników Ośrodka.

W 2023 roku pracownicy korzystali także z bezpłatnych konferencji, forum oraz szkolenia organizowanych przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego wraz z Komendą Wojewódzką Policji w Katowicach oraz Uniwersytetem Śląskim, a także przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach, Urząd Miasta w Raciborzu – Ośrodek Kształcenia Samorządu Terytorialnego im. Waleriana Pańki z zakresu:

- 1) interdyscyplinarności i przemocy w rodzinie z problemem alkoholowym,
- 2) praktycznego zastosowania przepisów ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw,
- 3) usług społecznych.

Jedna osoba wzięła udział w bezpłatnym dwudniowym forum Jednostek Organizacyjnych Pomocy Społecznej. W Ośrodku przeprowadzono wewnętrzne szkolenie w zakresie przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji oraz aktualizacji wiedzy nt. ochrony danych osobowych.

W 2023 roku przeprowadzono szkolenia wstępne oraz okresowe z zakresu BHP:

- 1) szkolenie wstępne – 10 pracowników, 1 zleceniobiorca, 2 osoby skierowane na praktykę zawodową, 1 osoba skierowana na staż z Powiatowego Urzędu Pracy oraz 2 osoby wykonujące prace społecznie-użyteczne,
- 2) szkolenie okresowe – 26 pracowników.

Przygotowano dla Głównego Urzędu Statystycznego dane do sprawozdań:

- 1) Z-03 sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniach za okres od początku roku do końca III kwartału 2023 r.,
- 2) Z-05 sprawozdanie dotyczące popytu na pracę: IV kwartał 2022 r.,
- 3) Z-06 sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy za 2022 r.,
- 4) Z-14 sprawozdanie o zatrudnianiu i wynagrodzeniach w administracji publicznej i innych jednostkach w 2022 r.

Ponadto przygotowano sprawozdania do: Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Najwyższej Izby Kontroli i Urzędu Miasta w Raciborzu.

W roku sprawozdawczym ogłoszono:

- cztery nabory kandydatów na wolne kierownicze stanowisko urzędnicze kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych, które zostało obsadzone,
- nabór kandydatów na wolne kierownicze stanowisko urzędnicze kierownika Działu Pomocy Socjalnej i Pomocy Specjalistycznej, które zostało obsadzone,
- nabór kandydatów na wolne stanowisko urzędnicze podinspektora ds. finansowo-płacowych, które zostało obsadzone,
- nabór kandydatów na wolne stanowisko urzędnicze podinspektora ds. realizacji świadczeń, które zostało obsadzone,
- nabór kandydatów na wolne stanowisko urzędnicze referenta ds. realizacji świadczeń, które zostało obsadzone,
- nabór kandydatów na wolne stanowisko urzędnicze referenta ds. obsługi sekretariatu, które nie zostało obsadzone.

Dnia 30 czerwca 2023 r. zakończyła się umowa o pracę z pracownikiem socjalnym realizującym zadania w ramach Projektu „Drugi Brzeg”.

W lutym 2023 r. podpisano umowę z Powiatem Raciborskim reprezentowanym przez Starostę Raciborskiego, w imieniu, którego działa Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Raciborzu o odbywanie stażu przez jedną osobę bezrobotną w okresie od 13 marca 2023 r. do 12 sierpnia 2023 r. na stanowisku sprzątaczką biurową. W dniu 28 kwietnia 2023 r. podpisano aneks do w/w umowy, w której zamieniono okres odbywania stażu do 6 kwietnia 2023 r. z uwagi na przerwanie go z winy osoby skierowanej.

W marcu 2023 r. zakończono realizację praktycznej nauki zawodu z uczniem Zespołu Szkół Ekonomicznych w Raciborzu w zawodzie technik ekonomista,

natomiast w kwietniu 2023 r. zakończono praktykę dla studenta Akademii Nauk Stosowanych w Raciborzu na kierunku administracja.

W III kwartale 2023 r. podpisano porozumienie o organizację praktyki zawodowej dla studenta Uniwersytetu Śląskiego na kierunku praca socjalna w wymiarze 120 godzin, która została zrealizowana w miesiącu wrześniu 2023 r.

W IV kwartale 2023 r. podpisano umowę o praktyczną naukę zawodu ze Specjalnym Ośrodkiem Szkolno-Wychowawczym dla Nieśłyszących i Słabosłyszących w Raciborzu w zawodzie technik administracji w wymiarze 70 godzin, która została zrealizowana w listopadzie 2023 r..

W I kwartale 2023 r. w ramach Programu „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej – edycja 2023” zawarto pięć umów zlecenie, w II kwartale 2023 r. jedną umowę zlecenie, w III kwartale 2023 r. jedną umowę zlecenie oraz w IV kwartale 2023 r. jedną umowę zlecenie.

W II kwartale 2023 r. w ramach Programu „Opieka Wytchnieniowa – edycja 2023” zawarto jedną umowę zlecenie, natomiast w III kwartale dwie umowy zlecenie.

W I i II kwartale 2023 r. realizowano umowę zlecenie na wykonywanie czynności konserwatora w Dziennym Domu Pomocy Społecznej „przy Placu Wolności”, natomiast w III kwartale 2023 r. realizowano umowę zlecenie na wykonywanie czynności związanych z system rejestracji czasu pracy.

W 2023 roku badania profilaktyczne pracowników w poradni medycyny pracy odbywały się na bieżąco.

Dział Administracji i Realizacji Świadczeń prowadził na bieżąco czynności kadrowe zapewniające płynność działań Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu.

XI. ZAMÓWIENIA PUBLICZNE W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W wyniku ogłoszonego postępowania na koniec grudnia 2022 r. na świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza wyłoniono Wykonawcę i podpisano umowę na okres od 01.02.2023 r. do 31.12.2023 r. z MG Partner Marcin Grzesiak z Warszawy.

Zawarto także umowę w wyniku przeprowadzonego postępowania na świadczenie usługi cateringowej tj. przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do DDPS „przy placu Wolności” z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 03.07.2023 r. do 29.12.2023 r.

W IV kwartale 2023 r. przeprowadzono nowe postępowania i podpisano umowy na 2024 rok:

- 1) na przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do miejsca zamieszkania klientów z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 02.01.2024 r. do 31.12.2024 r.;
- 2) na przygotowanie i wydanie gorącego posiłku dla klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz od 02.01.2024 r. do 31.12.2024 r.;
- 3) na świadczenie usługi cateringowej tj. przygotowanie i dowóz obiadów dwudaniowych do DDPS „przy placu Wolności” z Wykonawcą Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej Rejon Racibórz na okres od 02.01.2024 r. do 31.12.2024 r..

W grudniu 2023 roku ogłoszono także postępowania na:

- 1) świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie miasta Raciborza, które zakończyło się unieważnieniem,
- 2) świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych na terenie Miasta Raciborza – na dzień 31.12.2023 r. postępowanie nie zostało rozstrzygnięte, wobec czego 29.12.2023 r. została podpisana umowa z poprzednim Wykonawcą tj. MG Partner Marcin Grzesiak z Warszawy do czasu zakończenia postępowania.

Na realizację zadania, o którym mowa w art. 44 Ustawy o pomocy społecznej, tj. pomoc w formie sprawienia pochówku. Wykonawcą została Administracja Cmentarza Jeruzalem Bożena Dyja.

W związku z prowadzeniem bieżącej działalności Ośrodka zostały zawarte umowy między innymi na:

- 1) dostawę energii elektrycznej dla Ośrodka Pomocy Społecznej (dot. siedziby Ośrodka – postępowanie prowadzone przez Urząd Miasta w Raciborzu) wyłoniono dostawcę Respect Energy S.A. ul. Ludwika Rydygiera 8, 01-793 Warszawa 01.01.2024 r. - 31.12.2024 r.;
- 2) świadczenie usług teleinformatycznych i usługi dostępu do internetu,
- 3) nadzór informatyczny nad funkcjonowaniem stanowisk komputerowych i obsługą posiadanych programów komputerowych (dwa podmioty realizujące);
- 4) usługi pocztowe;

- 5) usługę monitoringu obiektu przy ul. Henryka Sienkiewicza 1, ul. M.C. Skłodowskiej 5/1b, pl. Wolności 8-9;
- 6) usługę sprzątanía pomieszczeń w budynkach Ośrodka;
- 7) usługę sprawowania funkcji Inspektora Danych Osobowych;
- 8) świadczenie usług medycznych w zakresie medycyny pracy;
- 9) usługę dostępu do sieci internetu i telefonii komórkowej;
- 10) obsługę z zakresu BHP;
- 11) konserwację dźwigów, serwisowanie centrali wentylacyjnej;
- 12) wynajem kserokopiarek;
- 13) dostawę ciepła do DDPS;
- 14) sprzedaż artykułów spożywczych i przemysłowych dla DDPS;

Ponadto zawarto umowę na świadczenie usługi superwizji dla pracowników Ośrodka oraz na zakup opasek bezpieczeństwa wraz z usługą abonamentu w ramach programu Korpus Wsparcia Seniorów – Moduł II.

XII. DZIAŁALNOŚĆ RADCY PRAWNEGO W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2023 roku radca prawny wykonywał zakres swoich obowiązków zgodnie z warunkami pracy oraz poleceniami Dyrektora. W tym okresie w szczególności:

- 1) dokonywano czynności związanych z regulacją organizacji, w tym procesu pracy, w Ośrodku Pomocy Społecznej w Raciborzu oraz stosunków pracy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Raciborzu m.in. związanych z realizacją programów rządowych, świadczeń z zakresu pomocy społecznej, a także zadań ustawowych;
- 2) przeprowadzono szkolenie pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu w zakresie mobbingu w środowisku pracy;
- 3) prowadzono sprawy w postępowaniach sądowych dotyczących ustalenia spadkobierców osób korzystających z pomocy społecznej, wynagrodzenia opiekuna prawnego;
- 4) opracowywano projekty uchwał Rady Miasta Racibórz w zakresie dot. działalności ośrodka m.in. programów osłonowych, usług opiekuńczych, programów i strategii, o których mowa w ustawie;
- 5) podejmowano działania (poprzez: sporządzanie opracowań, udzielanie konsultacji i opinii prawnych, sporządzanie wzorów upoważnień i innych

dokumentów) w związku z bieżącą pracą Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu;

- 6) weryfikowano projekty umów cywilnoprawnych, w tym zawieranych w wyniku udzielenia zamówienia publicznego związanych z zamawianiem usług, dostaw niezbędnych do bieżącej pracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu w 2024 roku oraz udzielano konsultacji, opinii w trakcie prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego w w/w przypadkach.

XIII. DZIAŁALNOŚĆ INSPEKTORA DANYCH OSOBOWYCH W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Przeprowadzenie procesu szacowania ryzyka i oceny skutków w zakresie przetwarzania danych.
2. Przeprowadzenie szkolenia stacjonarnego dla osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych.
3. Przeprowadzenie audytu na zgodność z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych.
4. Aktualizowanie klauzul informacyjnych oraz opracowanie dodatkowych wzorów zgód na przetwarzanie danych osobowych.
5. Przygotowywanie umów powierzenia przetwarzanie danych osobowych z podmiotami przetwarzającymi dane na polecenie Administratora.

XIV. ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ OŚRODEK W ZWIĄZKU Z KONFLIKTEM ZBROJNYM NA TERYTORIUM UKRAINY

Zgodnie z art. 31 Ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa na Ośrodek nałożony został obowiązek przyjmowania wniosków i wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego w wysokości 300 zł. na osobę oraz zapewnienie doraźnej pomocy w formie posiłków dla dzieci w szkole i przedszkolu.

W okresie sprawozdawczym przyjęto 96 wniosków o wypłatę jednorazowego świadczenia pieniężnego, z czego wypłacono 135 świadczeń oraz przyznano pomoc w formie zasiłku okresowego oraz zasiłku stałego 8 rodzinom.

XV. DOSTĘPNOŚĆ W OŚRODKU POMOCY SPOŁECZNEJ

Dostępność cyfrowa to jedna z najważniejszych cech stron internetowych, aplikacji mobilnych i innych rozwiązań cyfrowych. Dzięki niej mogą z tych rozwiązań wygodnie korzystać także osoby o różnym zakresie słuchu, ruchu, wzroku czy zdolności poznawczych. Aby strona posiadała tę cechę, musi spełniać tzw. „kryteria sukcesu”, które są mierzalne i podane dla każdej z wytycznych określonych w załączniku WCAG 2.1. Dokument ten jest zorientowany wokół czterech cech: postrzegalności, funkcjonalności, zrozumiałości i solidności.

Ośrodek Pomocy Społecznej ma obowiązek prawny zapewnienia dostępności treści swoich stron internetowych, szczególnie mowa o stronie BIP Ośrodka. Strona została ujednolicona pod względem czcionki, opisów elementów graficznych, poprawności kodu źródłowego czy kontrastu strony. Przy publikowaniu treści w szczególności zwróciliśmy uwagę na kompozycję i zrozumiałość treści i linków, a także i opisy alternatywne grafik zgodnie z Ustawą z 19 lipca 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

XVI. KONTROLE I AUDYTY ZEWNĘTRZE W 2023 ROKU PRZEPROWADZONE PRZEZ OŚRODEK

W roku 2023 realizację usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych z zaburzeniami psychicznymi była na bieżąco monitorowana w miejscu zamieszkania podopiecznych z udziałem pracowników socjalnych. Świadczeniobiorcy i pracownicy socjalni oceniali realizację usług za pomocą formularza oceny. Realizacja usług przebiegała bez zastrzeżeń. Wykonawcą w/w usług w 2023 roku był MG Partner Marcin Grzesiak z siedzibą w Warszawie.

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono także kontrolę w zakresie realizacji usługi cateringowej tj. posiłków dowożonych do miejsca zamieszkania klienta oraz posiłków wydawanych w punkcie. Przedmiot kontroli była ocena realizacji

usług zgodnie z zawartymi umowami na rok 2023. W toku przeprowadzonej kontroli zweryfikowano, jakość prowadzonej dokumentacji, stan pomieszczeń, w których przygotowywano i wydawano posiłki dla klientów Ośrodka. Wykonawcą usług była Kuchnia Caritas Diecezji Opolskiej.

XVII. PODSUMOWANIE DZIAŁALNOŚCI OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Ośrodek realizuje zadania wynikające ze statutu jednostki. Wykonuje zadania własne gminy i zadania zlecone z zakresu administracji rządowej określone w ustawach w szczególności w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i innych powszechnie obowiązujących regulacjach, które stanowią podstawę realizacji pracy zatrudnionych w jednostce pracowników.

W Ośrodku zatrudniona jest wysoko wyspecjalizowana kadra pracowników. Na dzień 31 grudnia 2023 r. w Ośrodku zatrudnionych było 70 osób, z czego 23 osoby to pracownicy socjalni, 33 osoby to pracownicy administracyjni, 5 osób to asystenci rodziny, 1 osoba to opiekun, 1 osoba to opiekun (animator), 1 osoba to fizjoterapeuta, 1 osoba to terapeuta oraz 5 pracowników obsługi.

Ośrodek, jako instytucja polityki społecznej państwa, realizuje zadania mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Wspieramy osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Osoby i rodziny korzystające z pomocy Ośrodka są obowiązane do współdziałania w rozwiązywaniu ich trudnej sytuacji życiowej.

Podstawową działalność Ośrodka podzielić można na dwie główne sfery, pierwsza to pomoc najbardziej potrzebującym (zarówno materialna jak i niematerialna), druga to dobrze funkcjonująca administracja z wykwalifikowaną kadrami zapewniająca ciągłość działalności Ośrodka, jako jednostki administracji samorządowej. Wszyscy niezależnie od zajmowanego stanowiska wykonują pracę na rzecz beneficjentów pomocy społecznej.

Oceniając całokształt działalności prowadzonej przez Ośrodek Pomocy Społecznej należy zwrócić szczególną uwagę na specyfikę prowadzonych działań oraz ich wielowymiarowość. Realizacja zadań nałożonych na pracowników Ośrodka

Pomocy Społecznej, to praca wymagająca znajomości szeregu ustaw i aktów wykonawczych, jak również umiejętność ich praktycznego stosowania.

Rok 2023 był dla Ośrodka kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw, przyjętych gminnych programów, a także podejmowaniem nowych inicjatyw w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, które są niezbędne, żeby instytucja pomocy społecznej była skuteczna, efektywna i nowoczesna. Jednakże pomoc społeczna nie jest w stanie funkcjonować i skutecznie wypełniać swoich zadań bez odpowiedniego wsparcia samorządu terytorialnego oraz współpracy min. z placówkami oświatowymi, Komendą Powiatową Policji, organizacjami pozarządowymi.

WYKAZ TABEL:

<i>Tabela nr 1:</i> Wykonanie budżetu Ośrodka Pomocy Społecznej w 2023 r. (w PLN)....	7
<i>Tabela nr 2:</i> Odpłatność za pobyt i liczba mieszkańców Gminy Racibórz w DPS na dzień 31 grudnia 2023 r.....	13
<i>Tabela nr 3:</i> Zadania własne w 2023 r.	14
<i>Tabela nr 4:</i> Zadania własne dotowane w 2023 r.	16
<i>Tabela nr 5:</i> Zadania zlecone w 2023 r.	17
<i>Tabela nr 6:</i> Decyzje odmowne w 2023 r.	20
<i>Tabela nr 7:</i> Informacje o rodzinach pobierających jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka.....	27
<i>Tabela nr 8:</i> Informacje o rodzinach pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy....	28
<i>Tabela nr 9:</i> Świadczeniobiorcy i wydatki na świadczenia rodzinne w 2023 r.	29
<i>Tabela nr 10:</i> Monitorowanie realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Racibórz na lata 2023-2033” w roku 2023	52

Dokument jest przystosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami, z wyłączeniem tabel.

Sprawozdanie przygotowali pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Raciborzu pod nadzorem Kierowników Działów oraz Dyrektora Ośrodka.

Racibórz, dnia 4 marca 2024 r.